

ZADARSKA MATIČNA KNJIGA UMRLIH 1651. – 1667.

Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ
Zavod za povijesne znanosti HAZU u Zadru
Zadar, Hrvatska

UDK: 929.532(497.5 Zadar) "16"
DOI: 10.21857/y54jof5lgm
Izvorni znanstveni rad
Prihvaćeno: 5. ožujka 2025.

U radu je obrađena zadarska matica umrlih od 1651. do 1667. koja obuhvaća razdoblje Kandijskog rata (1645. – 1669.). Matica je pri vrhu prilično oštećena od vlage pa se najgornji upisi na svakoj stranici jako teško mogu pročitati, također je poput ranijih zadarskih matica umrlih vođena poput popisa, samo s osnovnim podatcima o umrlome. Navedeno je ime i prezime, kod žena i bračni status i ime supruga, kod djece ime oca. Samo u ponekim slučajevima navedeno je zanimanje. Svećenstvo i plemstvo posebno je obilježavano. U radu je napravljena analiza zadarskog stanovništva preko istraživanja pojedinih staleških i profesionalnih grupacija (crkvene osobe, pripadnici mletačke vojne i civilne uprave, obrtnici, trgovci, vojnici, ribari, mornari, težaci i ostali). Umrli su pokapani u 23 crkve i kapele unutar i izvan gradskih zidina.

Ključne riječi: Matična knjiga umrlih, Zadar, Kandijski rat, struktura stanovništva, mjesta ukopa, 17. st.

POVIJESNE PRILIKE NA ZADARSKOM PODRUČJU U RAZDOBLJU OD 1651. DO 1667.

Razdoblje koje obuhvaća ova zadarska matična knjiga umrlih vrijeme je Kandijskog rata (1645. – 1669.).¹ Godine 1651. Osmanlije su dvaput upadali u okolicu grada, a početkom 1652. iz Like dopiru do gradskih zidina te plijene velik broj stoke i uzimaju roblje, a u isto vrijeme uskoci pustoše teritorij. Napadi Osmanlija nastavljeni su 1653. na Posedarje, Ostrovicu, okolicu Nina, a Mlečani uspostavljaju straže u Bukovici. Godine 1654. Janko Mitrović i Ilija Smiljančić upadaju u Liku te je Ilija teško ranjen u zasjedi Osmanlija kod Vučjaka

¹ Tea MAYHEW, Mletački vojnik na istočnoj obali Jadrana za Kandijskog rata, u: *Spomenica prof. dr. sc. Josipa Adamčeka*, ur. Drago Roksandić i Damir Agičić, Zagreb 2009., 243 – 262; Gligor STANOJEVIĆ, *Jugoslovenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI-XVIII vijeka*, Beograd 1970.; Gligor STANOJEVIĆ, *Dalmatinske krajine u XVIII vijeku*, Zagreb, 1987.; Giuseppe SABALICH, *Huomeni d'arme di Dalmazia*, Zadar, 1909.; Arduino BERLAM, Le milizie dalmatiche della Serenissima, *Rivista dalmatica*, god. 16, fasc. 1, Zadar 1935., 47 – 58; Domagoj MADUNIĆ, The Adriatic Naval Squadron (1645-1669): Defense of the Adriatic during the War for Crete, *Povijesni prilozi*, god. 32, br. 45, Zagreb, 2013., 199 – 235.

na Velebitu.² Na mjestu glavnog harambaše Iliju zamjenjuje njegov brat Filip Smiljanić, koji je ubijen 1656. godine zajedno sa svojim barjaktarom (alfirom) Franom Marininićem. Njihova je smrt upisana u zadarsku maticu umrlih.³

Boško Desnica navodi da je Filipa Smiljanića i njegova barjaktara u svađi ubio jedan plaćeni vojnik šibenske posade prije 24 siječnja 1656. Tijela umrlih prevezena su u Zadar gdje im je priređen veličanstven pogreb.⁴ Obojica su pokopana u zadarskoj katedrali sv. Stošije. U ožujku 1656. generalni providur Giovanni Antonio Zen na mjesto poginulog Filipa Smiljanića postavlja serdara Janka Mitrovića, a za njegova zamjenika harambašu Iliju Milkovića.⁵

Nakon zatišja od nekoliko godina, 1657. Osmanlije napadaju Posedarje, Vinjerac i susjedna mjesta te dolaze do grada. Stanovništvo okolice sklanja se na otoke.⁶ Pošto nisu uspjeli zauzeti grad, Osmanlije su napali Dračevac te popalili nekoliko sela biogradskog primorja i pobili mnoge ljude te zaplijenili stoku.⁷ U srpnju 1658. zadarski kapetan Antonio Zen izvješćuje o jakim napadima

² Skupina od 70 momaka upada u Ondić i ubijaju trideset stanovnika i zarobljavaju 15 robova te plijene velik broj stoke. U zoru su došli do Vučjaka gdje su upali u osmanlijsku zasjedu. Tu je ubijen Ilija Smiljanić zajedno s još dvojicom mletačkih podanika. Ilija Smiljanić je bio prvi ranjen. Borba je trajala više od sat vremena. S obzirom na to da su Osmanlije još jedanput navalili, Ilijino tijelo ostavljeno je na Velebitu. Nema upisa njegove smrti u zadarskoj matici umrlih jer nije ukopano ni u jednu zadarsku crkvu. Boško DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, Beograd, 1950., sv. 1, 75, 76, 77.

³ HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matična knjiga umrlih III, 1651. – 1667., sign. M k 435: „Adi 29 genaro 1656.“ (Ovo je datum pogreba, a ne smrti). „Obito del signor capitano Filippo Smiglianich sepolto al Domo di Zara. Adi detto. / Adi 29 dto. Obito del signor Alfier Francesco Marininich sepolto nel Domo di Zara.“; B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 8.

⁴ Desnica donosi bilješku u kojoj je vidljivo da su Ilija i Filip Smiljanić često bili ranjavani: „Zadar, 15 juna 1656. Providur Đ. A. Zen osuđuje Smoljana Smiljanića ili Mihaljevića da plati 40 reala Nikoli Mistakieliu, zato što je ovaj više puta vidao rane njegovim ujacima Iliji i Filipu Smiljaniću.“ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 88, 89.

⁵ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 89.

⁶ Početkom Kandijskoga rata sukošanski župnik don Šime Banović je na prednjim koricama sukošanske Madrikule Gospe od Karmena (1638. – 1818.) glagoljicom zabilježio sljedeće: *1645 na 25 luja kada se napovida rat s Turci gospoda bnetička i činiše Bnečani sve živo i dicu i žene i robu da se ponese i svega kraja gornega u gradi i po školji a ljudi ki su za boj da stoje u selin a tad bih za parohijana u Sukošanju ja don Šimun Banović*; Arhiv HAZU, sign. VIII 154, Sukošan, Glagoljska madrikula Gospe od Karmena 1638. – 1818.; Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Sukošanske bratovštine od 17. do 19. stoljeća, *Sukošan – na dodiru Kotara i mora: Zbornik sa znanstvenog skupa*, ur. Milorad Pavić i Mirisa Katić Piljušić, Zadar, 2023., 253 – 281.

⁷ Tomislav RAUKAR, Ivo PETRICIOLI, Franjo ŠVELEC, Šime PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, Zadar, 1987., 363; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Sukošanske bratovštine od 17. do 19. stoljeća, 253 – 281; Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Mate BOBANOVIĆ, Stanovništvo Sukošana od 1608. do kraja 19. stoljeća, *Sukošan – na dodiru Kotara i mora. Zbornik sa znanstvenog skupa*, ur. Milorad Pavić i Mirisa Katić Piljušić, Zadar, 2023., 283 – 303.

na Bibinje i Sukošan.⁸ Tada su se Osmanlije, kojih je po procjeni bilo manje od 8,000,⁹ iz pravca zapaljenog Dračevca (Malpage) spustili prema zadarskim mlinicama, tu su stanovnici pružili otpor uz pomoć gradskih topova i ratnog broda *S. Clemente*,¹⁰ pa su se Osmanlije okrenuli prema Bibinjama, čiji su se stanovnici, nakon snažne obrane, povukli i sami zapalili selo. Dobili su dojavu da su Osmanlije zauzeli Turanj, a možda i Biograd.¹¹ Poslana je pomoć Sukošanu¹² i Biogradu. U srpnju 1658. bosanski paša Ahmet navaljuje na Novigrad, Posedarje, Vinjerac i Ražanac.¹³ U pohodu na cetinsku krajinu, u sukobu na rijeci Cetini prije 11. veljače 1659. teško su ranjeni serdari Janko Mitrović i Ilija Milković. Umrli su desetak dana poslije te su pokopani u Zadru i upisani u zadarsku maticu umrlih.¹⁴

U svibnju 1660., s potvrdom iz ožujka 1661., za glavne harambaše postavljeni su Petar Grgurica i Marko Milković.¹⁵ Godine 1661. Osmanlije napadaju i pale Novigrad, Posedarje i Ražanac te okolicu Nina. Nakon toga zaplijenili su stoku na Zemuničkom polju te ubili i zarobili neke pastire.¹⁶ Važan zadatak obrane bilo je micanje prve linije dalje od naseljenih mjesta što je omogućavalo stanovništvu da obrađuje zemlju i čuva stoku izvan utvrđenih naselja te da se stanovnici neutvrđenih zaseoka vrate svojim kućama. Prva linija obrane naseljenih mjesta bila je u klancima ili prolazima, gdje se po cijelim Kotarima raspoređuju straže koju je činio po jedan harambaša sa svojim momcima.¹⁷ Straže su se međusobno

⁸ Šime PERIČIĆ, Sukošan u borbi protiv Turaka, *Zadarska revija*, XIII, Zadar, 1965., br. 6, 588; izvješće od 10. srpnja 1658. G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Sukošanske bratovštine, 253 – 281; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, M. BOBANOVIĆ, Stanovništvo Sukošana, 283 – 303.

⁹ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 97, 98.

¹⁰ Vlasti su sklonile stoku iz okolice u Zadar pa je žele iz Zadra prebaciti na otoke. B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 95 – 97.

¹¹ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 99 – 101.

¹² B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 97, 98.

¹³ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 94, 95.

¹⁴ HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matična knjiga umrlih III, 1651.-1667., sign. M k 435: „Addi 28 febraro 1659. Obito di sardar Giancho Mitrovich sepolto a S. Elia. / Addi primo marzo 1659. Obito di Elia Milcovich sardar di Morlacchi, sepolto a S. Domenico.“; B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 102, 103.

¹⁵ Prije 21. studenog 1663. serdari Marko Milković i Petar Grgurica pogibaju u bitci. Njihova smrt također nije upisana u maticu umrlih Zadar, jer vjerojatno nisu u Zadru ni pokopani. B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 116, 117.

¹⁶ T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 363.

¹⁷ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 101, 116, 130; HR-DAZD-1, *Fond Generalni providuri za Dalmaciju i Albaniju, Spisi Contarini*, knj. II, 323 – 324. „Providur Girolamo Contarini raspoređuje 8. svibnja 1663. straže po Bukovici određujući svakom morlačkom glavaru klanac ili prolaz koji je dužan čuvati“; Šime PERIČIĆ, Sukošan u borbi protiv Turaka, 588; Seid TRALJIĆ, Trgovina Bosne i Hercegovine s lukama Dalmacije i Dubrovnika u XVII i XVIII stoljeću, *Pomorski zbornik*,

sporazumijevale paljenjem signalnih vatri na brdima.¹⁸ Unatoč stražama, Osmanlije su s vremena na vrijeme prodirali, napadali utvrđena naselja te ubijali civile, otimali stoku i pljačkali.¹⁹

Velik broj branitelja poginuo je u bitci kod klanca Otresa 12. i 13. veljače 1662.²⁰ Prema izvješću Generalnog providura Andrea Cornera od 19. veljače 1662., poginulo je ili je bilo zarobljeno 408 mletačkih podanika.²¹ U zadarskoj matici umrlih nisu upisani poginuli na Otresu, vjerojatno jer su njihova tijela pokopana na mjestu smrti i nisu prebačena u zadarske crkve. Sačuvani su podatci o tome da su u bitci poginuli branitelji iz okolice, koji su bili upisivani u matice umrlih svog mjesta. Tijela poginulih Sukošanaca dovezena su u Sukošan i upisivana u maticu kako su ih dovozili.²² Postoje zapisi o poginulima na Otresu za Ražanac i jedan kraći zapis za Novigrad.²³

I dio, Zagreb, 1962., 341 – 371; Seid TRALJIĆ, Mletačko-tursko susjedstvo na zadarskoj krajini XVII. stoljeća, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. 4-5, Zagreb, 1959., 409 – 424; Seid TRALJIĆ, Zadar i turska pozadina od XV. do potkraj XIX. stoljeća, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. 11-12, Zadar, 1965., 203 – 227; Seid TRALJIĆ, Tursko-mletačke granice u Dalmaciji u XVI. i XVII. stoljeću, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. 20, Zadar, 1973., 447 – 458; Seid TRALJIĆ, Vrana i njezini gospodari u doba turske vladavine, *Povijest Vrane, Političko, kulturno i privredno značenje Vrane kroz stoljeća*, Zadar, 1971., 343 – 378; Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Svakodnevni život na tursko-mletačkoj granici na području Zemunika u 17. st. na temelju dokumenata pisanih hrvatskom ćirilicom (bosanicom) i glagoljicom, *Zemunik u prostoru i vremenu* ur. Josip Faričić, Zdenko Dundović, Zadar, 2016., 170 – 189; Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Stanje na mletačko-turskoj granici na području Vrane u 17. st. na temelju dokumenata pisanih hrvatskom ćirilicom (bosanicom) i glagoljicom, *Braća Vranjani i vransko područje tijekom povijesti*, Zadar, 2017., 411 – 438. T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 362, 363.

¹⁸ HR-DAZD-1, *Fond Generalni providuri za Dalmaciju i Albaniju, Spisi Corner*, providur Catarino Corner (1665.-1667.); knj. I, 411; Spis generalnog providura Catarina Cornera iz Šibenika 26. kolovoza 1666. propisuje Frani Bortulačiću pravila prilikom paljenja signalnih vatri. B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 114, 115.

¹⁹ HR-DAZD-378, Zbirka matičnih knjiga, Sukošan, Glagoljska matica umrlih 1658. – 1759., inv. br. 1212; HR – DAZD 2, Fond Mletački dragoman, CI, poz. br. 13; Pavao KERO, G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Marija KERO, *Dvije sukošanske matične knjige umrlih 1608. do 1759., Monumenta glagolitica Archidioecesis Iadertianae*, Zadar, 2018., 27; Pavao KERO, Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Marija KERO, *Dvije sukošanske matice umrlih 1765. - 1826., Monumenta glagolitica Archidioecesis Iadertianae*, Zadar, 2018.; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Sukošanske bratovštine, 253 – 281; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, M. BOBANOVIĆ, Stanovništvo Sukošana, 283 – 303; Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Svakodnevni život u Bibinjama od 17. do poč. 19. stoljeća na temelju glagoljskih rukopisa, *Bibinje*, Zbornik sa znanstvenog skupa, ur. Ante Bralić i Ante Gverić, Zadar, 2022., 454 – 459; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Svakodnevni život, 170 – 189; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Stanje na mletačko-turskoj granici, 411 – 438.

²⁰ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 92 – 103; 106 – 114.

²¹ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 108, 109. Generalni providur Andrea Corner (1660.-1662.) – HR-DAZD-1, Generalni providuri, Sumarni inventar.

²² B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 106, 107, 120 – 114. Po sačuvanim glagoljskim matičnim knjigama iz razdoblja Kandijškog rata vidimo da se po okolnim selima život odvijao normalno. U tim

Početak 1663. godine generalni providur u izvješću Senatu piše da je „jedan odred od 4,000 osmanlijskih konjanika upao u Kotare i u Zemuničkom polju opljačkao 8,000 glava blaga“.²⁴ Dana 21. svibnja 1664. Generalni providur Contarini, umjesto Petra Grgurice i Marka Milkovića²⁵ koji su poginuli u borbi s Osmanlijama, postavlja za serdare harambaše Ivana Čačića i Matiju Mirkovića.²⁶ Međutim, s obzirom na to da su obojica bila starija, generalni providur Contarini postavlja Smoljana Smiljanića za trećeg serdara, a sva su trojica bila pod zapovjedništvom pukovnika Frane Posedarskog.²⁷

Godine 1665. i 1666. Osmanlije dvaput prodiru skoro do samog Zadra.²⁸ U svibnju 1666., u bitci kod Zečeva, poginuo je harambaša Vuk Močivuna, zajedno

maticama nalazimo i podatke o ubijenim i nestalim osobama. Među ostalim podacima nalazimo i one o ubijenim osobama u bitci na Otresu. G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Sukošanske bratovštine, 253 – 281; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, M. BOBANOVIĆ, Stanovništvo Sukošana, 283 – 303; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, P. KERO, M. KERO, *Dvije sukošanske matične knjige*; 27. G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, P. KERO, M. KERO, *Dvije sukošanske matice umrlih 1765. - 1826.*; Š. PERIČIĆ, Sukošan, 588.; HR-DAZD, Sukošan, *Glagoljska matica umrlih 1658. – 1759.*, 13, 14; U sukošanskoj matici umrlih upisana su 12. i 13. veljače 1662. 23 Sukošanca ubijena na Otresu. B. Desnica piše da sukošanski kapetan Pavao Rebac nije poginuo u samoj borbi, već se s još dvadesetoricom boraca predao Osmanlijama, koji su ih pogubili. Izjava dana u Zadru, 18. veljače 1662.: „Andrija Radonjić, koji je bio zarobljen kod zadnje turske provala pa utekao iz robstva, zapisnički preslušan kaže da se odred koji je izvršio provalu povukao u Knin i da se sastoji od 3000 konjanika i 200 pješaka. Vrhovni je zapovjednik bosanski alaj-beg Fetibegović a u taboru su, među ostalim, alaj-beg Čengić, zapovjednik Knina Firdusović, zapovjednik Bihaća i Atlagić. I Turci su pretrpjeli znatnih gubitaka. Vidio je prijenose na konjima oko 30 teško ranjenih. Dvadeset naših koji su se sa sukošanskim harambašom Pavlom Rebcm predali na vjeru smaknuti su od Turaka.“ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 107, 108.

²³ Danko DUŠEVIĆ, *Ražanac*, Općina Ražanac, Ražanac, 1995., 26, 27. U sačuvanoj Knjizi godova Župe Ražanac je zapisano da je u borbi blizu Ostrovice, u bitci na Otresu, poginulo 13. veljače 1662. 14 Ražančana; B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 107, 108. Župa Novigrad, *Prijepis Knjige godova 17, 18. i 19. st.*; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Povijesna demografija Novigrada na temelju matičnih knjiga i ostalih evidencija Ninske biskupije od 17. do sredine 19. stoljeća, Zbornik radova sa znanstvenog skupa *Novigrad nekad i sad*, Zadar, 2016., 414 – 443.

²⁴ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 111, 112.

²⁵ Nisu upisani u maticu umrlih Zadar. Vjerojatno su pokopani na nekom drugom mjestu.

²⁶ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 117, 118; Providur Girolamo Contarini (1662. – 1664.) – HR-DAZD-1, Generalni providur, Sumarni inventar.

²⁷ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 118, 119.

²⁸ T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 363; S. TRALJIĆ, Trgovina Bosne i Hercegovine, 341 – 371; S. TRALJIĆ, Mletačko-tursko susjedstvo, 409 – 424; S. TRALJIĆ, Zadar i turska pozadina, 203 – 227; S. TRALJIĆ, Tursko-mletačke granice, 447 – 458; Seid TRALJIĆ, Vrana i njezini gospodari u doba turske vladavine, *Povijest Vrane, Političko, kulturno i privredno značenje Vrane kroz stoljeća*, 343 – 378; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Svakodnevni život, 170 – 189; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Stanje na mletačko turskoj granici na području Vrane u 17. st., 411 – 438; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Sukošanske bratovštine, 253 – 281; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, M. BOBANOVIĆ, Stanovništvo Sukošana, 283 – 303; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Svakodnevni život u Bibinjama, 454 – 459.

s 73 ljudi.²⁹ Desnica u svojoj knjizi donosi glagoljsku bilješku na glagoljskom Kašićevom *Ritualu*, koju je zabilježio don Nikola Kužinović, da je samo iz Filipjakova tada bilo ubijeno 16 ljudi.³⁰ U zadarskim maticama postoji upis o smrti don Filipa Kukića ubijenog kod Zečeva,³¹ koji je bio pokopan u zadarskoj katedrali.³²

Od osmanlijskih napada nisu bili pošteđeni ni zadarski otoci. Godine 1659. ulcinjski gusari napali su neke otoke i zarobili 40 osoba, a sljedeće godine Osmanlije napadaju Silbu, Dugi otok i Kornate.³³ U matici nalazimo upisanu smrt jednog broja umrlih s područja gradskih i prigradskih predjela i zadarske okolice, iz Grusi (11), Bokanjca (12), Nina (17), Ljubča (6), a koja su bila pod udarom Osmanlija.

²⁹ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 127, 128.

³⁰ „U ime Boga lit gospodinovih ... 1666 miseca maja na 1. Taj isti dan poginuše Kotarani na Zečevu i tote poginu ljudi niko od 73 čovika među kojima poginu dobri junak Vučko Močivuna. iz samoga Filipjakova poginu ljudi 16. Pisa ja Nikola Kužinović budući žalan i vele žalostan za našom lipom braćom Bog im dušu pomilova.“ B. DESNICA, *Istorija kotarskih uskoka*, 126, 127.

³¹ Desnica čita Kučić. U Zadru u ovom razdoblju postoji prezime Kukić, danas Tikulin. Ivna ANZULOVIĆ, Udaja Uršule Vlatković za Šimu Kukića rečenoga Tikulina u Zadru 1681. (Prilog poznavanju života u Zadru i Novigradu krajem 17. i početkom 18. st.), *Zadarska smotra* 1-4, Zadar, 2024., 321, 324: „don Filip *Chuchich* koji se spominje u MV od 1663. do 1665. bio je mansionar Sv. Šime, 1662., u MV naveden je kao Tikulin, nalazi se i u spomenutom popisu sudionika sinode 1663., gdje je naveden kao Kukić, a ne Tikulin.“ Ivna Anzulović navodi da se ova obitelj spominje još u 15. stoljeću u Zadru, Koprallju, Krševanju selu, a od 17. stoljeća dobivaju pridjevnik Tikulin *Chuchich* alias *Ticulin*. Ivna ANZULOVIĆ, Srednjovjekovna sela na bibinjskom području, *Bibinje. Zbornik sa znanstvenog skupa*, ur. Ante Bralić i Ante Gverić, Zadar, 2022., 162.

³² HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matična knjiga umrlih III, 1651. – 1667., sign. M k 435: *Adi 10 maggio 1666. Obito del reverendo padre Filippo Chuchich il quale fu ammazzato da Turchi nella fation seguita a Zeceuo con Morlacchi li primi dell'istesso mese et li fù fatto il funerale nel Domo.*

³³ T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 363; Ante M. STRGAČIĆ, Upadi osmanskih gusara u predjele zadarskih otoka, *Zadarska revija*, god. II, br. 4, Zadar, 1953., 195 – 204; Ante M. STRGAČIĆ, Upadi osmanskih gusara u predjele zadarskih otoka (nastavak), *Zadarska revija*, god. III, br. 1, Zadar, 1954., 44 – 53; Amos-Rube FILIPI, Uskočki podvig kod Mulina na otoku Ugljanu, *Zadarska revija*, god. III, br. 2, Zadar, 1954., 142 – 153; Amos-Rube FILIPI, Senjski uskoci i zadarsko otočje, *Pomorski zbornik*, knj. 2, Zadar, 1964., 579 – 632; Amos-Rube FILIPI, Iz prošlosti kornatskog ribarstva, *Radovi centra JAZU u Zadru*, vol. XXII-XXIII, Zadar, 1976., 236 – 240; Vjekoslav MAŠTROVIĆ, *Posljednji gusari na Jadranskom moru*, Zagreb, 1983.

O MATICI UMRLIH 1651. – 1669.

Matica umrlih 1651. – 1669.³⁴ zadarske katedralne župe sv. Stošije nastavak je prethodnih narativno pisanih matičnih knjiga.³⁵ Cijelu maticu župnici upisuju, unatoč propisanim obrascima za vođenje matičnih knjiga,³⁶ poput popisa umrlih³⁷ upisujući samo ime i prezime pokojnika (katkad nema ni imena ili prezimena), datum smrti i mjesto ukopa. Samo je ponekad upisano zanimanje, i to najčešće obrtnicima. Vojnicima je uz čin često bila i upisana jedinica u kojoj služe i tko je zapovjednik, a pripadnicima klera upisana je crkva ili samostan u

³⁴ HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matična knjiga umrlih III, 1651. – 1667., sign. M k 435.

³⁵ HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matična knjiga umrlih I, 1597. – 1617., sign. M k 433; HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matična knjiga umrlih II, 1617. – 1651., sign. M k 434; O zadarskim maticama pisano je u člancima i knjigama: Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Zadarska matica umrlih 1597. – 1617., *Radovi zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, br. 63, Zadar, 2021., 91 – 138; Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Zadarska matica umrlih od 1617. do 1651. godine, *Radovi zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 64., Zagreb – Zadar, 2022., 65 – 107; Roman JELIĆ, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI i početkom XVII stoljeća gledano kroz matice vjenčanih, *Starine*, Zagreb, 1959., 349 – 509. Riječ je o ovim maticama koje se nalaze u Arhivu Zadarske nadbiskupije: HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matica vjenčanih I, 1576. – 1593., sign. 408; HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matica vjenčanih II, 1593. – 1604., sign. 409; HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matica vjenčanih III, 1604. – 1613., sign. 410; Giuseppe SABALICH, *Curiosità storiche Zaratine*, Zadar, 1906., poglavlje „I Libri dei morti“, 147 – 193. Sabalich je samo istraživao zanimljivije podatke u maticama.

³⁶ Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Načini evidentiranja podataka u glagoljskim matičnim knjigama pisanim do 1825. godine na zadarskom području, *Povijesni zbornik – godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe*, br. 4, God. III, Osijek, 2009., 85 – 86; Ante STRGAČIĆ, *Inventar fonda matičnih knjiga Državnog arhiva u Zadru*, Predgovor Inventarnoj knjizi; *Skupnost arhivov Slovenije Vodniki I zvezek; Vodnik po matičnih knjigah za območje SR Slovenije*, Ljubljana, 1972., LXII. HR-DAZD-378, Zbirka matičnih knjiga, Olib, Glagoljska matica krštenih 1652. – 1662., inv. br. 690; P. KERO, *Popis glagoljskih kodeksa*, 2. izdanje, 45 – 46: Na str. 20 je bilješka iz god. 1658. na latinskom jeziku: *Treba pisati točnije formu upisa krštenja pod globu 3 libre za svaki nepravilni upis*. Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Glagoljske matice umrlih župe Rođenje blažene djevice Marije u Pašmanu 1606. – 1825., u: P. KERO, G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, M. KERO, *Glagoljske matice umrlih župe Rođenje blažene djevice Marije u Pašmanu 1606. – 1825.*, ur. Pavao Kero i Josip Faričić, Zadar, 2015., XIII: „Na koricama knjige nalazi se formula (obrazac) za upis u matičnu knjigu umrlih. Na str. 59 nalazi se zapis na latinskom jeziku od 17. listopada 1659. - opomena zadarskog nadbiskupa župniku don Boži Stagličiću pri vizitaciji župe. Pregledavši matične knjige, nadbiskup je uočio da župnik ne vodi matice po obrascu (formuli) koji je propisan Ritualom rimskim, te mu je naredio da u roku od mjesec dana te upise sredi jer će u protivnom morati platiti 10 dukata. Župnikovi su upisi doista bili prešturi, u njima su nedostajali osnovni podatci; upisivao je samo nadnevak smrti, ime i prezime osobe i mjesto ukopa. Ali, unatoč nadbiskupovoj naredbi, don Bože Stagličić je i dalje vodio matice na stari način.“

kojima djeluju. Župnici nisu upisivali godine starosti umrlih pa se ne zna jesu li upisivana djeca ispod deset godina starosti i mrtvorodenčad.³⁸ Župnici najčešće nisu upisivali uzroke smrti, ne nalazimo podatke o epidemijama zaraznih bolesti u razdoblju pisanja ove matice,³⁹ za razliku od matičnih knjiga okolnih mjesta.⁴⁰ Ni jedna osoba nije evidentirana kao umrla u lazaretu (karanteni), tako da se ne može procijeniti je li bilo epidemija nekih zaraznih bolesti iako je vidljivo da je u pojedinim razdobljima umiralo i po nekoliko članova iste obitelji u kratkom razdoblju od nekoliko dana ili koji mjesec. Međutim, to može biti samo izolirana zaraza ili nekakvo trovanje. Kad se usporede podatci iz drugih izvora (npr. izvješća o smrti pripadnika vojnih snaga), vidi se da ni prilikom upisa tih osoba u maticu umrlih nije navedeno mjesto smrti, osim već spomenutog slučaja ubojstva don Filipa Kukića na Zečevu. Tijela kapetana Filipa Smiljanića i alfira Frane Marininića (Marinčića) bila su prevezena u Zadar, ali u matici nije zabilježeno mjesto smrti, već samo mjesta pokopa.

Iz upisa je teško prepoznati i kojem staležu pripada umrla osoba jer je i titula katkad izostavljena, a katkad su upisivane skraćene titule poput *ser (sior)*, *donna*, *madonna*, *El clarissimo sior*, *El magnifico sior*, *siora* i sl. Obrtnici su prepoznatljivi po skraćenim titulama *M° (meser, maestro, mistro* i sl.), svećenici su upisivani skraćenim titulama kao *reverdissimo*, *reverendissimo monsignor*, *prete*, *don* i sl., a vojni časnici *magnifico capo*, *strenuo (strenno)* i slično.⁴¹ Zbog velikog broja podataka (posebno vezanih uz obrtnike, svećenstvo i vojsku), i u ovom članku izostavljam detaljnu analizu ovih tema, koje će biti obrađene u nekim budućim

³⁷ Tako su vođene i ranije matice umrlih. G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, *Zadarska matica umrlih*, 91 – 138; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, *Zadarska matica umrlih od 1617. do 1651.*, 65 – 107.

³⁸ Za malu djecu su se u nekim mjestima vodile posebne matične knjige. HR-DAZD-378, Zbirka matičnih knjiga, Glagoljska matica umrlih Sutomišćica 1765. do 1825., inv. br. 1251. Župnik je s druge strane matice vodio poseban popis umrle djece u razdoblju od 1. 9. 1767. do 9. 10. 1824.; Na kraju preške matice umrlih također nalazimo poseban popis umrle djece za godine 1799. – 1822. HR-DAZD-378, Zbirka matičnih knjiga, Preko, glagoljska matica umrlih 1770. – 1827., inv. br. 875.

³⁹ Roman JELIĆ, *Zdravstvo u Zadru i njegovu području*, Zadar, 1978., 19; Roman JELIĆ, *Zdravstvo na zadarskim otocima, Zadarsko otočje*, ur. Valentin Uranija, Zadar, 1974., 582.

⁴⁰ Primjer: HR-DAZD-378, Pašman, Glagoljska matica umrlih 1606. – 1679., inv. br. 800; HR-DAZD-378, Pašman, Glagoljska matica umrlih 1607. – 1612., inv. br. 797; Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ, *Glagoljske matice umrlih župe Rođenje blažene djevice Marije u Pašmanu 1606. – 1825.*, u: P. KERO, G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, M. KERO, *Glagoljske matice umrlih župe Rođenje blažene djevice Marije u Pašmanu 1606. – 1825.*, VII – XXXII.

⁴¹ D. MADUNIĆ, *Mjera grada*, 36; R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 349 – 509; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, *Zadarska matica umrlih*, 91 – 138; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, *Zadarska matica umrlih od 1617. do 1651. godine*, 65 – 107.

člancima. Župnici koji su se upisivali u maticu nisu se potpisali ni na jednom mjestu, a nije poznat ni podatak koji su svećenici vodili pogrebe.⁴²

S obzirom na to da su se u okolici odvijali sukobi s Osmanlijama te je prisutan veći broj vojnika u gradu, očekivan je veći broj smrtnosti pripadnika vojnih snaga. U matici su od svibnja 1651. do kolovoza 1667. upisane 1623 osobe. Od ukupnog broja upisanih 868 umrlih su muškarci, a 738 žene te se za 17 osoba ne može procijeniti spol jer je dio ovih upisa nečitak. Naime, matica je pri vrhu dosta oštećena pa su upisi jako blijedi i prilično nečitljivi. Katkad je bilo moguće pročitati cijeli upis, a katkad samo dio npr. mjesto ukopa ili prezime umrle osobe i slično. Najviše je smrti bilo sljedećih godina: 1655. godine (105), 1656. (111), 1658. (147), 1663. (195) i 1665. (164).

TABLICA 1. Broj umrlih po godinama i spolu (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)⁴³

Godina upisa	Mjesec	Ukupno	Muški	Ženski	Nepoznato ⁴⁴
1651.	I-XII	42	28	13	1
1652.	I-XII	92	54	38	-
1653.	I-XII	79	44	35	-
1654.	I-XII	66	41	25	-
1655.	I-XII	105	50	53	2
1656.	I-XII	111	58	52	1
1657.	I-XII	94	51	43	-
1658.	I-XII	147	81	66	-
1659.	I-XII	64	30	33	-
1660.	I-XII	77	38	37	2
1661.	I-XII	62	31	30	1
1662.	I-XII	85	45	39	1
1663.	I-XII	195	97	93	5
1664.	I-XII	93	47	45	1
1665.	I-XII	164	84	78	2
1666.	I-XII	94	56	38	-
1667.	I-VIII	53	33	20	-
Ukupno		1623	868	738	17

⁴² Uspoređujući ove ranije zadarske matične knjige umrlih s onima iz zadarskog zaleđa, priobalja i otoka, vidljivo je da ove druge sadrže podatke o svećenicima koji su upisivali u matice, koji su vodili pogrebe, kao i onima koji su ispovijedali i pričesćivali umrle.

⁴³ Sve tablice i grafikoni u ovom radu napravljeni su na temelju podataka iz HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matična knjiga umrlih III, 1651.-1667., sign. M k 435.

⁴⁴ Matična knjiga prilično je oštećena, posebno pri vrhu, tako da su prvi upisi na svakoj stranici teško čitljivi. Zbog toga je ubačena rubrika nepoznatog spola.

Mjesta ukopa

U razdoblju pisanja ove matične knjige umrle osobe ukapale su se u grobovima unutar zadarskih crkvi. Pokopi su se obavljali unutar 23 crkve i kapele,⁴⁵ a tijekom dvije osobe prenesena su u Veneciju.⁴⁶ Crkva sv. Stjepana je dobila novi titular Sv. Šime,⁴⁷ Crkva 40 Mučenika dobila je titular Sv. Barbare. U crkvi sv. Šime sada nalazimo povećan broj ukopa u odnosu na ranije matične knjige umrlih. U ovoj matici nema zabilježenih pokopa u Lazaretima (karantenama). Također nema pokopa u crkvi sv. Marije di Borgo,⁴⁸ sv. Spasitelja (Salvadora), sv. Jurja, sv. Petra u uvali Maestral, sv. Stošije na Puntamici (Oltre barcagno), sv. Andrije i u crkvi sv. Marka. Najveći broj pokopa je, kao i u ranijim maticama, bio u crkvi sv. Frane

⁴⁵ R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra, 351 – 353; Jelić donosi popis crkava u Zadru u vremenu od 1576. do 1617. U matične knjige je upisana 31 crkva ili kapelica, od čega više crkava s imenom sv. Marije. To su: Sv. Ivan Krstitelj; Sv. Dominik; Sv. Frane; Sv. Krševan; Sv. Marija redovnička; Sv. Kata; Sv. Nikola; Sv. Dimitrij; Sv. Mihovil; Sv. Ivan kovački (koji se još naziva Sv. Ivan od Pusterle ili Sv. Dominika – Sv. Nediljica); Sv. Petar na malom trgu koji se još nazivao Sv. Marija od Navištenja, Sv. Marija na malom trgu (S. Pietro della piazza piccolo; S. Maria Annunziata; S. Maria de platea parva; S. Maria de piazza parva; S. Maria della piazzola); Sv. Andrija; Sv. Šime; Sv. Roko; Sv. Marija svećenička; Sv. Stjepan ili Gospe od Varoša (Madona del Borgo); Sv. Silvestar; Sv. Spas; Četrdeset mučenika; Sv. Vid; Sv. Donat; Gospa od Kaštela ili Gospa od novih bunara; Sv. Jure; Sv. Stošija – katedrala; Sv. Lovre; Sv. Bernardin; Gospe od dobrog veselja (dobre radosti – Madonna de buon gaudio); Sv. Ilija; Kapela u kneževoj palači; Kapela u Tvrđavi (kamerlengova kapela); Kapela u bolnici za kažnjениke; Kapela u hospitalu sv. Marka; Kapela u hospitalu sv. Jakova. Isto u: G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Zadarska matica umrlih, 91 – 138; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Zadarska matica umrlih od 1617. do 1651. godine, 65 – 107.

⁴⁶ HR-AZDN-43, Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije, Matična knjiga umrlih III, 1651. – 1667., sign. M k 435. Lorenzo Dolfino nećak generalnog providura Lorenza Dolfini, koji je umro 17. 4. 1653. Tijelo prevezeno u Veneciju; Ill sigr Giacomo Polani umro 14. 5. 1664. Tijelo prebačeno u Veneciju.

⁴⁷ C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, Zadar, 1877., 334 – 356; I. PETRICIOLI, Lik Zadra, 143 – 186., plan 1; N. KLAIĆ, I. PETRICIOLI, *Zadar u srednjem vijeku*, 284; R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra, 352. Današnja crkva sv. Šime je do 1632. bila posvećena sv. Stjepanu, kad je promijenjen titular jer je u nju prenesena škrinja sv. Šime. Ivo PETRICIOLI, *Škrinja sv. Šimuna u Zadru*, Zagreb, 1983. S obzirom na to da je u nju 1567. godine bila prenesena slika Gospe od Varoša iz porušene crkve u zadarskom predgrađu, Roman Jelić također piše da se crkva sv. Stjepana zvala i Madona de Borgo zbog slike. Zdenko DUNDOVIĆ, *Bratovština zadarskih Varošana*, Zadar, 2020., 87.

⁴⁸ R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra, 352. Jelić tvrdi da je riječ o crkvi sv. Stjepana koju su zvali Madona de Borgo radi slike koja je u nju prebačena iz srušenog Varoša. I ovdje je, kao u maticama umrlih 1597. do 1617. te 1617. do 1651., crkva Madona de Borgo izdvojena kao što je i upisivana u matične knjige. U zadarskom Varošu postojala je još jedna crkva sv. Marije – Sv. Marija de Bon Gaudio, koju su također mogli nazivati Madona de Borgo pa je to možda razlog zašto su župnici upisivali da je osoba pokopana u crkvu Madona de Borgo, a u isto vrijeme, upis do upisa, piše da je druga osoba pokopana u crkvu sv. Stjepana, kasnije sv. Šime. N. KLAIĆ, I. PETRICIOLI, *Zadar u srednjem vijeku*, 284; I. PETRICIOLI, Lik Zadra, 143 – 186., plan 1.

u kojoj su se najviše pokapali pripadnici vojnih snaga (410 ukopa ili 25,26 %), zatim u crkvama sv. Dominika (176 – 10,85 %), katedrali sv. Stošije (168 – 10,35 %), sv. Marije (142 – 8,75 %), sv. Šime (117 – 7,21 %) te sv. Silvestra, gdje su se najviše pokapali Varošani (88 – 5,42 %). Samo je za dvije osobe zabilježeno da su umrle u hospitalu,⁴⁹ i to Margareta da Segna 1665. u hospitalu sv. Marije⁵⁰ i Stana, koja je umrla 1658. godine u hospitalu Bernardina,⁵¹ ali je bila pokopana u crkvi sv. Marije. Postoje i podatci da su dvije osobe pokopane u crkvi sv. Bernardina.⁵²

TABLICA 2. Mjesta ukopa (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

Mjesto ukopa	Broj ukopa u razdoblju pisanja matice	Postotak
Sv. Ante ⁵³	7	0,43 %
Sv. Barbara ⁵⁴	20	1,23 %
Sv. Dimitrije ⁵⁵	59	3,64 %

⁴⁹ Roman JELIĆ, *Zdravstvo u Zadru i njegovu području*, Zadar, 1978., 12 – 17; Roman JELIĆ, *Od hospitala rektora Bazilija do oslobođenja Zadra (559 – 1944), Stota obljetnica pokrajinske bolnice u Zadru 1887 – 1987*, Zadar, 1987., 13 – 15.

⁵⁰ Hospital sv. Marije vjerojatno je isti onaj pod nazivom sv. Bernardina. C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 520.

⁵¹ C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 520. Ubožnica sv. Marije, prije nazvana sv. Bernardina, bila je smještena nasuprot ženskog benediktinskog samostana sv. Marije, u jednom dvorištu kraj mjesta gdje je nekad bila crkva sv. Martina, kasnije sv. Bernardina. Ova se ubožnica ranije zvala ubožnica sv. Bernardina, prema crkvi tog imena koja se nalazila pokraj nje, a koja je prije nosila ime sv. Martina.

⁵² C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 475. Crkva sv. Bernarda Opata, poslije sv. Bernardina, ranije je postojala u Varošu sv. Martina. Srušena je zbog potreba gradnje utvrda, a njezina je liturgijska oprema prenesena u grad i smještena u crkvu sv. Martina, koja je od tada promijenila ime u ono sv. Bernardina; C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 454, 455. Crkva sv. Martina biskupa zvana i sv. Bernardina bila je smještena nasuprot vrata koja vode u crkvu i samostan sv. Marije. Ova crkva, koja se u starim zapisima katkad naziva imenom sv. Martina, katkad sv. Bernardina, ukinuta je na početku stoljeća. Godine 1849. prodana je i pretvorena u privatnu kuću za stanovanje. U crkvi sv. Martina/Bernardina je djelovala i bratovština krojača. Vladislav CVITANOVIĆ, *Bratovštine grada Zadra, Zadar Zbornik: geografija, ekonomija, saobraćaj, povijest, kultura*, ur. Jakša Ravlić, Zagreb, 1964., 461; C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 512: Poglavlje „Bratovština krojača u Sv. Martinu“.

⁵³ R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI i početkom XVII stoljeća gledano kroz matice vjenčanih*, 352. C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 495, 496. Ranije se zvala crkva sv. Spasa. Bratovština sv. Antuna Opata u istoimenoj crkvi. U ukinutoj crkvi sv. Antuna Opata, nekoć Sv. Spasitelja, postojala je od davnih vremena laička bratovština vatrogasaca.

⁵⁴ R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 352. Crkva sv. Barbare ranije se zvala 40 mučenika. C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 423, 445 – 447, 513. U kaptolskim spisima stoji da je crkva 40 mučenika pripadala Kaptolu, koji ju je 1615. prepustio bratovštini topnika čija je zaštitnica bila sv. Barbara.

⁵⁵ C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 413 – 419; N. KLAJČIĆ, I. PETRICIOLI, *Zadar u srednjem vijeku*, 284; Ivo PETRICIOLI, *Lik Zadra u srednjem vijeku*, 143 – 186., plan 1; R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 352. Jelić piše da se crkva i ženski samostan sv. Dimitrija nalazio uz bedeme na tadašnjoj Poljani Natka Nodila.

Sv. Dominik	176	10,85 %
Sv. Donat	45	2,77 %
Sv. Frane	410	25,26 %
Sv. Ilija ⁵⁶	17	1,05 %
Sv. Ivan ⁵⁷	68	4,19 %
Sv. Katarina ⁵⁸	52	3,20 %
Sv. Krševan	47	2,90 %
Sv. Marcela ⁵⁹	50	3,08 %
Sv. Marija	142	8,75 %
Sv. Marija Piaccolla ⁶⁰	5	0,31 %
Sv. Mihovil	64	3,94 %
Sv. Nikola	24	1,48 %
Sv. Roko	33	2,03 %
Sv. Silvestar ⁶¹	88	5,42 %
Sv. Stošija – Katedrala	168	10,35 %
Sv. Šime ⁶²	117	7,21 %
Ostalo (Sv. Bernardin 2, ⁶³ Sv. Vid – 3, ⁶⁴ Madona de Olivo 1; Alla Nuntia 1 ⁶⁵ Tijela prebačena u Veneciju 2	9	0,55 %
Nepoznato (nije upisano mjesto pokopa)	22	1,36 %
Ukupno	1623	100 %

⁵⁶ I. PETRICIOLI, *Lik Zadra*, 143 – 186., plan 1; N. KLAJČ, I. PETRICIOLI, *Zadar u srednjem vijeku*, 284; Jelić navodi da je crkva sv. Ilije ustupljena Grcima nastanjenima u Zadru. R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 353; C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 426 – 428.

⁵⁷ N. KLAJČ, I. PETRICIOLI, *Zadar u srednjem vijeku*, 284; I. PETRICIOLI, *Lik Zadra*, 143 – 186., plan 1; R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 352. Sv. Ivan kovački (koji se još naziva Sv. Ivan od pusterle ili Sv. Dominika – Sv. Nediljica) nalazi se u ulici Stomorice na mjestu nekadašnjeg Folklorja; C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 392 – 394, 447, 480, 481. U crkvi sv. Nediljice bratovštinu su imali zadarski kovači. V. CVITANOVIĆ, *Bratovštine grada Zadra*, 461; Zdenko DUNDOVIĆ, *Bratovština kovača u Zadru i njezina matrikula iz 15. stoljeća* *Povijesni prilozi*, br. 56., Zagreb, 2019., 229 – 260.

⁵⁸ I. PETRICIOLI, *Lik Zadra*, 143 – 186., plan 1; N. KLAJČ, I. PETRICIOLI, *Zadar u srednjem vijeku*, 284; R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 352; Crkva sv. Katarine nalazila se na mjestu nekadašnje kavane Central u širokoj ulici; C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 419 – 421.

⁵⁹ Crkva i samostan bili su u blizini tržnice, pokraj crkve sv. Petra starog i Andrije. Marija STAGLIČIĆ, Sanja ŠTOK, *Crkva i samostan sv. Marcele u Zadru*, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, vol. 36, br. 1., Split, 1996., 187 – 204.

⁶⁰ C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 380 – 382. Bianchi pojam *della piazzola* vezuje uz crkvu sv. Marcele koja je ranije bila crkva sv. Petra starog.

⁶¹ R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 351. Crkva se nalazila se na kraju današnje Kovačke ulice. Jelić piše da je crkva koja se nalazila na kraju Kovačke ulice zvala sv. Ivana Krstitelja, a do 1541. godine se nazivala Sv. Silvestar, uz koju je bio samostan trećoredaca glagoljaša. Crkva sv. Silvestra, koja se spominje u maticama vjenčanih 1576. – 1613., po Jeliću je bila uz crkvu sv. Krševana. Po Petricioliju je crkva pored Sv. Krševana, crkva sv. Tome, a ne sv. Silvestra, a Sv. Silvestar nalazio se na kraju Kovačke ulice. N. KLAJČ, I. PETRICIOLI, *Zadar u srednjem vijeku*, 284; I. PETRICIOLI, *Lik Zadra*,

GRAFIKON 1. Broj ukopa po zadarskim crkvama (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

STRUKTURA ZADARSKOG STANOVNIŠTVA

Jelić u knjizi *Popis stanovnika Zadra 1608. godine* donosi broj stanovnika Zadra od 1291. do 1910. godine.⁶⁶ Međutim, za razdoblje pisanja ove matice nema podataka o broju stanovnika. Nalazimo samo podatke prije i poslije ovog razdoblja pa je tako zabilježeno da je 1629. godine bilo 2354 stanovnika, a 1670. popisano je 3700 stanovnika.⁶⁷ U drugim izvorima nalazimo da je godine 1641. grad brojio 5474. stanovnika.⁶⁸ I u ovoj matici vidljivo je da je većina stanovnika bila hrvatskog podrijetla.⁶⁹

143 – 186, plan 1; C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 428 – 430; Bianchi tvrdi da je crkva sv. Silvestra bila posvećena najprije sv. Tomi apostolu i da se nalazila kraj Sv. Krševana.

⁶² R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 352; C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 334 – 356.

⁶³ C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 454, 455, 475, 512; V. CVITANOVIĆ, *Bratovštine grada Zadra*, 461.

⁶⁴ Crkva sv. Vida nalazila se preko puta današnje ljekarne Donat. I. PETRICIOLI, *Lik Zadra*, 143 – 186, plan 1; N. KLAJČ, I. PETRICIOLI, *Zadar u srednjem vijeku*, 284; R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 352; C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 425, 426.

⁶⁵ Tijelo pokopano u *Alla Nuntia* 9. 11. 1665. Oltari Navještenja Marijinog (blagovijesti, nuncijate) postojali su u crkvama sv. Marcele i u katedrali, a povezani su s istoimenim bratovštinama. C. F. BIANCHI, *Zara Cristiana*, I, 105, 494, 495.

⁶⁶ Roman JELIĆ, *Stanovništvo Zadra 1608. godine*, Zadar, 1985., 11.

⁶⁷ R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 11.

⁶⁸ T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 371.

⁶⁹ R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 349 – 509; T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 400; Nikola ČOLAK, *Naše ribarstvo do pada Mletačke Republike*, *Pomorski zbornik*, I i II, Zadar, 1962.

Ova matična knjiga ne pokazuje broj cjelokupnog stanovništva grada Zadra, već samo broj umrlih osoba, odnosno broj osoba pokopanih po zadarskim crkvama. Nije sigurno jesu li u matičnu knjigu upisivana i malodobna djeca ili je za njih vođena posebna matica. Zato matične knjige ne možemo koristiti kao pokazatelje točnog broja i strukture kompletnog stanovništva nekog mjesta.

Za pripadnike gradskog plemstva ili patricijata upisivane su skraćene titule *ser (sior), donna, madonna, El clarissimo sior, El magnifico sior, siora* i sl.⁷⁰ Ovim su nazivima obilježavani članovi sljedećih obitelji: Alberti, Alegrisi, Arigeli, Armani, Bartolazzi/Bortolazzi, Begna, Belilaccua (conte), Benvenuti, Betteri, Bianchi, Blezati, Boldini, Bona, Bonaldi, Bonicelli, Borelli, Budineo/Budinich, Califi/Califfi, Calzina/Calcina, Canova, Cappello, Cassio, Cavaleti, Cedulini, Cipicho/Chipico, Civallelli, Cornacian, Corponese, Cossinoga, Curtinova, Detrica/Detricha/Detrici/Detrico, Dominis, Dondolo/Dandolo, Drago, Emanuelli, Fabis, Fanfogna, Ferra, Ferrari/Ferrarri, Fontani di Bressa, Forenzi, Foresi, Foscarini, Fozza, Fronzoni, Fulgosi, Giordani, Gliubavich/Gliubavac/Ljubavac, Grifoni, Grimaldi, Grisigono, Guerini, Lantana, Ligniceo, Loccatello, Longa, Lorini, Lumazzi, Macarachi, Mafei/Maffei, Medici, Medici Adelman da Clamburg, Menga(ča), Michialetti, Moressini, Morondi, Mucio, Nadal, Nani, Nassi, Oseladori, Panizoni, Papali, Pasini, Picioni, Pizzoli, Polani, Posedari, Renessi, Romadeli, Rosa, Scarpi, Sirrocho, Soppe, Soppe Papali, Spingaroli, Srodovich, Starchi, Stochi/Stocci, Suma/Summa, Tomazi, Tonini, Tosi, Ventura, Vitanovich, Zapich/Zappich, Zenovich, Zimzelen.

OBRTNICI, POMORSKA I USLUŽNA ZANIMANJA

U ovoj matici umrlih upisano je ukupno 25 obrtničkih, uslužnih i pomorskih zanimanja. Nositelja ovih zanimanja, zajedno s članovima njihovih obitelji, bilo je 340. Kod nekih obrtnika je uz naziv zanimanja upisano da je osoba nadglednik

⁷⁰ Popis je napravljen usporedbom sa sljedećim knjigama i člancima: R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra, 349 – 509; R. JELIĆ, *Stanovništvo Zadra*, 108; D. MADUNIĆ, Mjera grada, 23 – 62; Serđo DOKOZA, Mladen ANDREIS, *Zadarsko plemstvo u srednjem vijeku*, Zadar, 2020.; Miroslav GRANIĆ, Denis MARTINOVIĆ, *Plemstvo kraljevine Dalmacije 1814. – 1918.*, Zadar, 2018. Primjeri upisa iz zadarskih matica umrlih: Molto R. Padre fra Domenigo Soppe inquisitor; Molto sigr. cavalier Pietro Detrico; sigr Francesco Mutio spetialo; sigr. Piero Fanfogna cavalier; Nicholetta figl. di paron Michelin Mafei; Donato figl. M. Francesco Martinis sartor; capetan Virgilio Begna; molto ille sigr logotelente Giovanni Begna; M. Zorzi Venier; Sr Anto Foresti specier; ecce dottor fisico Domenico Nassi; Matio de Nassi pescador; Madona Perina moglie da M Zangiaco Lantana.

(proto), katkad je izostavljena struka.⁷¹ Najvećem broju obrtnika nije upisano zanimanje, već samo titula (pa tako imamo upisanih 193 obrtnika i članova njihovih obitelji). Najviše umrlih u ovom razdoblju, slično kao i u ranijim maticama,⁷² bilo je parona (paruna, brodovlasnika) i njihovih članova obitelji (44), zatim sluga (35), težaka (16) i ribara (10). Tu je i 6 krojača, po 5 ljekarnika i postolara, nešto manje brijača (3), kovača (3) i krznara (3). Slično kao i u ranijim maticama, uočeno je da je dio obrtnika doselio s područja Mletaka, a nešto manje s nekih drugih područja.⁷³ Sva ova zanimanja imala su i svoje bratovštine, koje Vladislav Cvitanović navodi u svom članku.⁷⁴

TABLICA 3. Obrtnici, pomorska i uslužna zanimanja (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

Zanimanje	Broj obrtnika i članova njihovih obitelji koji su upisani u MKU
Stolar (<i>marangun</i>)	1
Brodograditelj (<i>kalafat</i>)	1
Brijač (<i>barbier</i>)	2
Ljekarnik (<i>spitier, specier, aromatico</i>)	5
Trgovac (<i>mercanto, mercer</i>)	1
Zidar (<i>morerer, morieri, murer, morer</i>)	3
Kamenoklesar, kamenorezač (<i>tagliapiera</i>)	2
Bojadisar tkanina (<i>tentor, tintor</i>)	1
Potkivač (<i>marischalcho</i>)	1
Kovač (<i>fauro, fabbro</i>)	3
Mesar (<i>becher, mezzelaro</i>)	2
Krojač (<i>sartor, tagliatore, tagliadur, cucipero</i>)	6
Tkalac (<i>tesser</i>)	1
Postolar, opančar (<i>calegher, calcetto</i>), cokular (<i>zoççaler</i>)	5
Kožar, krznar (<i>pelicier, pelicer, veroter</i>)	3
Nadglednik kovača (<i>protto da fauri</i>) ⁷⁵	1
Nadglednik (<i>protto</i>) bez naznake struke	1
Sobar/ sobarica (<i>camarier/a</i>)	1

⁷¹ T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 385; Zdenko DUNDOVIĆ, Bratovština kovača u Zadru i njezina matrikula iz 15. stoljeća, *Povijesni prilozi*, 38, Zagreb, 2019., 56, 229 – 160.

⁷² G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Zadarska matica umrlih, 91 – 138; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Zadarska matica umrlih od 1617. do 1651. godine, 65 – 107.

⁷³ T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 384. Kretanje broja obrtnika tijekom 17. stoljeća.

⁷⁴ V. CVITANOVIĆ, Bratovštine grada Zadra, 457 – 470.

⁷⁵ Z. DUNDOVIĆ, Bratovština kovača, 229 – 160.

Paron (brodovlasnik) ⁷⁶	44
Paron pescador (vlasnik ribarskog broda)	1
Obrtnici nepoznatog zanimanja (nije upisano) ⁷⁷	193
Sluga, sluškinja (<i>serva, servian, servitor, familiar, fantesca</i>)	35
Ribari (<i>pescadori, pescatori</i>)	10
Mornari (<i>marinero</i>)	1
Težak (<i>zappador</i>)	16
Ukupno	340

CIVILNA VLAST

U maticu su upisane 33 umrle osobe koje su obnašale civilnu vlast te članovi njihovih obitelji, iz čega izdvajamo nećaka generalnog providura⁷⁸ i suprugu kapetana Zadra.⁷⁹ U maticu su najčešće pripadnici civilne vlasti upisivani bez konkretne naznake koji su položaj obnašali pa imamo 10 upravitelja (*guvernatora*) bez navoda čega su bili upravitelji te 14 doktora bez detaljnijeg opisa. Od ostalih položaja u maticu su upisani po jedan *avogador*, dragoman, *vicegovernator* policije, savjetnik (*cogitor*), računovođa (*regionat*), po jedan činovnik, inženjer, kastelan te jedan liječnik (*fisico, eccelente dottor, medico in armatta*).

⁷⁶ Paron može imati dva značenja. Može značiti brodovlasnik, ali se ovim pojmom označava i služba na mletačkoj galiji. Ovdje se upotrebljava najvjerojatnije u značenju brodovlasnik. Mario NANI MOCENIGO, *Storia della marina veneziana: da Lepanto alla caduta della Repubblica*, Venezia, 1995., 42 – 45; Danilo KLEN, Galijoti i brodovi na vesla u našoj prošlosti, *Pomorski zbornik*, sv. 1, ur. Grga Novak i Vjekoslav Maštrović, Zagreb, 1962., 136 – 139; Lovorka ČORALIĆ, Mletačka kažnjenička galija Dolfino, njezin upravitelj Šibenčanin Dujam Franjo Zak Mišević i hrvatski galijoti (1774.-1778.), *Povijesni prilozi*, 34, br. 48, Zagreb, 2015., 129 – 150; Lovorka ČORALIĆ, Služba na galijama u XIV st. u Zadru, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, br. 36, Zadar, 1994., 247 – 260.

⁷⁷ Katkad su upisani u maticu na način da je ispred imena stavljena kratica M, Mo, Mr (*Maestro, mistro, meser*), ali im uopće nije upisano zanimanje.

⁷⁸ Generalni providur za Dalmaciju i Albaniju (za područje od Raba do Ulcinja) je u Zadru imao središte od 16. stoljeća. T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 366; R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra, 349 – 509.

⁷⁹ Knez je imao ovlasti za civilne i sudske poslove, a kapetan za vojne poslove. T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 366; Maja NOVAK-SAMBRAILO, Matrikula bratovštine sv. Jakova iz Galicije u Zadru, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, Zagreb, 1972., 5 – 31; Maja NOVAK-SAMBRAILO, Plemići, građani i pučani u Zadru (XV-XVII st.), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 19, Zadar, 1972., 167 – 186; Maja NOVAK, Zadar glavni grad Mletačke Dalmacije i Albanije, *Radovi Instituta HAZU u Zadru*, 11 – 12, Zadar, 1965., 119 – 199; R. JELIĆ, Stanovništvo Zadra, 349 – 509.

TABLICA 4. Civilne vlasti, javni službenici i članovi njihovih obitelji (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

Zanimanje	Broj pripadnika civilnih vlasti i članova njihovih obitelji koji su upisani u MU
Generalni providur ⁸⁰	1
Capo di Zara ⁸¹	1
Upravitelj (gubernator) bez navoda (oznake) čega	10
Vice gubernator della milicia	1
Avogadoro ⁸²	1
Cogitor ⁸³	1
Ragionat (računovođa) od providura	1
Dragoman ⁸⁴	1
Činovnik (<i>offitiale</i>)	1
Liječnik (<i>fisico, eccelente dottor, medico in armatta</i>)	1
Doktor bez navoda čega	14
Inženjer (<i>ingegniero</i>)	1
<i>Castelan</i>	1
Ukupno	35

PRIPADNICI KLERA

U matičnoj knjizi nalazimo ukupno 101 umrlu osobu iz redova klera od čega 58 svećenika koji djeluju u Zadru, pet svećenika iz okolnih župa, 35 redovnica iz zadarskih samostana te dva svećenika koji djeluju pri vojsci i civilnim vlastima. I u ovoj matici vidljiva je klasna struktura redovnica pa su kao redovnice upisivane osobe plemićkog porijekla, a pomoćnice (*manurice, piccokare*) su bile

⁸⁰ *Ill sr Lorenzo Dolfino nipote dell ecc sr Lorenzo Dolfino providetore general in Dalmatia et Albania.* Umro 17. 4. 1653. Tijelo prevezeno u Veneciju.

⁸¹ *Ill s(ra) Andriana consorte dell ill colonelo Agustin Michieli capo r. c. di Zara.* Pokopana 30. rujna 1666. u crkvi Sv. Frane.

⁸² *Vodič Državnoga arhiva u Zadru*, Državni arhiv u Zadru, ur. Josip Kolanović, Zadar, 2014., knjiga I., 88, 89 HR-DAZD-23 Sindici avogadori: „Začeci magistrata *Avogaria di comun* u Mlecima sežu u 12. stoljeće. Avogadori di comun su u mletačkoj vladi bili zaduženi da štite zakon i javno dobro.“ Taj magistrat su činila tri avogadora čija je funkcija trajala 16 mjeseci. Za to nisu dobivali plaću, a bili su strogi i nepodmitljivi tako da su pred njima strepili i generalni providuri.

⁸³ Vjerojatno providurov savjetnik.

⁸⁴ Sigr Gerolimo Date(?), dragoman pokopan 17. 11. 1666. u Sv. Katarini. Upis je jako oštećen. Dragoman je tumač i posrednik u pismenoj i usmenoj komunikaciji bosanskih aga i paša te predstavnika mletačke vlasti u Dalmaciji. Djelovao je pri uredu generalnoga providura za Dalmaciju i Albaniju. Inventar fonda HR-DAZD-2 MLETAČKI DRAGOMAN 16. st. – 1797. Izradila: Ivana Čubela, arhivist. Zadar, 2002.

osobe građanskog ili seljačkog podrijetla. U maticu je upisana i jedna *podinja*,⁸⁵ Nikoleta Patricija, koja je pokopana u Katedrali 1. rujna 1661.

TABLICA 5. Svećenici, redovnice, klerici i članovi njihovih obitelji (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

Svećenici, redovnice, klerici i članovi njihovih obitelji	Broj pripadnika svećenika, redovnika i redovnica i članova njihovih obitelji koji su upisani u Maticu umrlih
Svećenici koji djeluju u Zadru ⁸⁶	58
Svećenici iz okolnih župa ili samostana ⁸⁷	5
Redovnice	35
Kapelani u vojsci i kod civilnih vlasti	2
Podinja (svećenikova majka)	1
Ukupno	101

VOJSKA

Od ukupno 205 članova vojnih posada i članova njihovih obitelji, upisano je 134 viših časnika od čega 2 kolonela, 3 serdara, 92 kapetana profesionalne vojske i harambaša teritorijalnih postrojbi, 3 tenanta, 19 alfiera, 8 sergentea, 2 majora, 4 capurala, 1 asistente i članovi njihovih obitelji. Običnih vojnika (u koje ubrajamo i mornare na vojnim brodovima, *soldato a cavalo* itd.) i članova njihovih obitelji upisano je 67, članova vojnih brodova (*sforzato sopra galera, staffero, sopracomiti, comitti, servitero* i sl.)⁸⁸ i članova njihovih obitelji 4, a nije zabilježen ni jedan

⁸⁵ Majka nekog svećenika. Izblijedio opis.

⁸⁶ HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667. Među ostalim je u maticu umrlih upisana smrt zadarskog nadbiskupa Bernarda Florija koji je pokopan 14. veljače 1656. u zadarskoj katedrali. O biskupu više u članku Zdenko DUNDOVIĆ, Florijevo sjemenište u Zadru – prilog poznavanju njegova otvorenja i djelovanja, *Croatia Christiana Periodica*, 86, Zagreb, 2020., 87 – 110; Primjeri ostalih upisa: molto r(everendissimo) padre fra Domenico Soppe inquisitor, pokopan 19. siječnja 1661. u Sv. Dominiku; fra Cornelio Vicensi maestro et inquisitore di sn Domenico, pokopan 14. rujna 1663. u crkvi sv. Dominika; molto rdo pre fra Cirillo dall Angelo Custode da Parma carmelitano scalzo (bosonogi karmelićanin), pokopan 26. prosinca 1664. u Katedrali; Rdo padre fra Ilario caputino da Verona pokopan je u kolovozu 1665. u Sv. Frani; fra Silvestro Moroni Romano del ordine di sn Augustino pokopan je u Sv. Krševanu 25. svibnja 1663.

⁸⁷ Ovdje su ubrojani samo oni kojima je bilo zapisano da su u trenutku smrti djelovali u okolnim župama ili samostanima. Primjeri: Padre fra Simon Marchich guardiam al Scoglietto, pokopan 25. 11. 1664. u Sv. Ivanu; Rdo Pre Augustin Mirković, primicerio et vicario di Nona, pokopan 20. 5. 1654. u Sv. Dominiku; Rdo Pre Zorzi Stich arciprete di Nona, pokopan 18. 8. 1656. u Sv. Frani.

⁸⁸ M. NANI MOCENIGO, *Storia della marina veneziana*, 32 – 33; Lovorka ČORALIĆ, Mletačka kažnjenička galija, 129 – 150. Danilo KLEN, Galijoti i brodovi na vesla u našoj prošlosti, *Pomorski zbornik*, sv. 1, ur. Grga Novak i Vjekoslav Maštrović, Zagreb, 1962., 136 – 139; Lovorka ČORALIĆ,

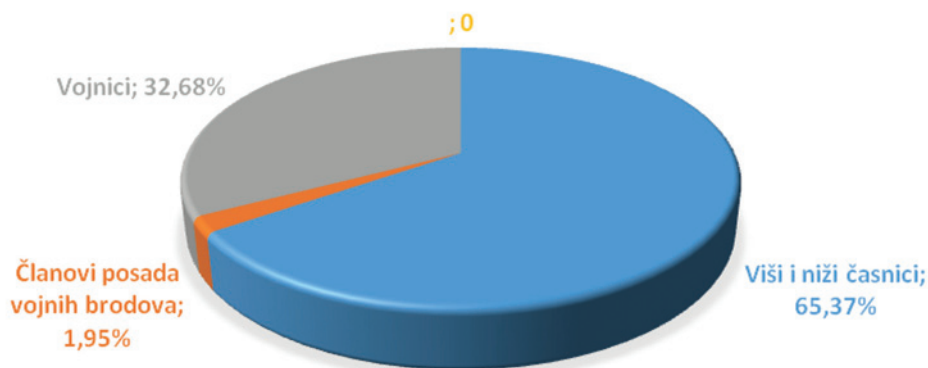
galiot. Župnici nisu bilježili uzroke i mjesto smrti, pa nije moguće utvrditi je li neki vojnik umro od neke zarazne bolesti ili je u pitanju bila nasilna smrt. Mnogi od vojnika vjerojatno su pogibali na terenu, ali to iz same matice nije vidljivo. Mjesto pokopa redovito je upisivano u matičnu knjigu, a vojne su osobe pokapane po raznim zadarskim crkvama.

TABLICA 6. Pripadnici vojnih posada (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

Naziv pripadnika vojnih posada	Broj pripadnika vojske i članova njihovih obitelji	Postotak
Viši i niži časnici	134	65,37 %
Članovi posada vojnih brodova ⁸⁹	4	1,95 %
Vojnici	67	32,68 %
Ukupno	205	100 %

GRAFIKON 2. Broj članova vojnih posada upisanih u maticu umrlih (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

BROJ PRIPADNIKA VOJSKE I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

Služba na galijama u XIV st. u Zadru, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, br. 36, Zadar, 1994., 247 – 260.

⁸⁹ Osim vojnika na brodovima.

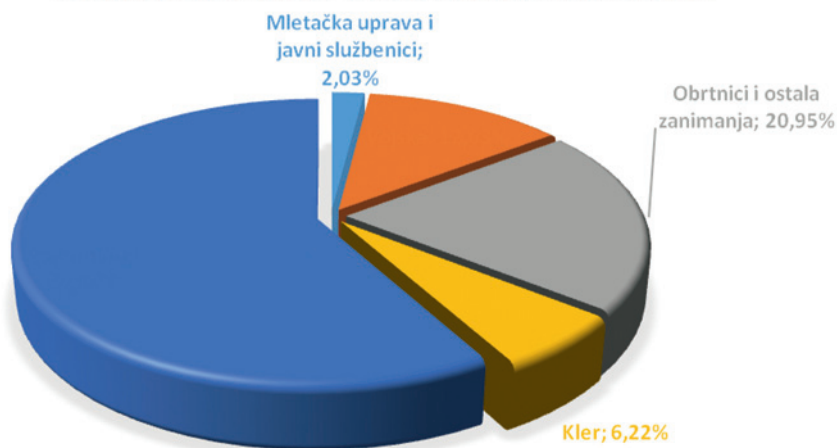

TABLICA 7. Struktura upisanih po profesionalnim grupacijama (Izvor: HR-AZDN, II, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

Naziv profesionalne grupacije	Broj pripadnika određene profesionalne grupacije i članova njihovih obitelji	Postotak
Mletačka uprava i javni službenici	35	2,15 %
Vojska	205	12,62 %
Obrtnici i ostala zanimanja	340	20,92 %
Svećenstvo	101	6,22 %
Nepoznato	944	58,09 %
Ukupno	1625	100 %

GRAFIKON 3. Struktura upisanih po profesionalnim grupacijama (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

Struktura upisanih po profesionalnim grupacijama

UMRLE OSOBE PODRIJETLOM IZ MJESTA IZVAN ZADRA

Ukupan broj umrlih osoba upisanih u ovu matičnu knjigu je 1623. Najveći broj upisanih osoba (1131) čine Zadrani ili osobe kojima župnik nije upisao mjesto porijekla. Za dio osoba koje su u trenutku smrti privremeno ili trajno prebivale u Zadru upisano je mjesto porijekla. Takvih je ukupno 490. Najveći broj osoba porijeklom je s područja Venecije, Apeninskog poluotoka i Sicilije koji su u Zadar dolazili obavljati razne civilne i vojne službe, bili članovi vojnih posada, obrtnici i svećenici (10,48 % odnosno 170 osoba), nakon toga slijedi 120

osoba sa zadarskog područja ili 7,39 %. Upisane su 93 osobe (5,73 %) s područja Mletačke Dalmacije, Mletačke Istre i Dubrovnika, uglavnom pripadnika vojnih posada ili obrtnika, te 39 osoba (2,4 %) dolazi s područja Mletačke Albanije i mletačkih posjeda na Levantu. To su uglavnom pripadnici vojske, nešto manje obrtnika. Manji broj umrlih osoba (31, odnosno 1,91 %) je iz ostalih današnjih dijelova Zadra, što bi moglo ukazivati na to da su se stanovnici vraćali u svoja mjesta i da su tamo pokapani.⁹⁰ Nešto manje osoba (ukupno 23 ili 1,42 %) dolazi iz njemačkih država, Austrije, Tirola, Korzike (tadašnja Republika Genova), Ugarske, Španjolske, Flandrije, Bosne (Osmansko Carstvo) i ostalih, i to uglavnom kao pripadnici vojske ili obrtnici. Najmanje osoba (14 ili 0,87 %) dolazi s osmanskog područja.

Nekim umrlima upisano je da su Morlaci. Pojedincima je uz to upisano i mjesto porijekla: Franco Brajinovich da Ivosevac morlacco (1652.); Martin Bolich da Carnpote morlacco (1652.); Michiel Murlacho (1655.); Zuanne Perchovich murlacho (1657.); Zuanne Zubcich morlacho (1658.); Stefan Giatro murlacho (1658.); Elia Milchovich serdar di Morlachi (1657.); Martin Murlacho (1661.); Maras Raznevich murlacho (1662.); Francesco Gliubicich (Ljubičić) murlacho (1662.); Francesco Tagliadurich morlacho (1665.); Nicolo Bulich da Cosulovo Pogle morlacho (1667.).

TABLICA 8. Mjesta izvan Zadra odakle su umrle osobe (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

Područje	Mjesto podrijetla	Broj osoba
Današnji dijelovi Zadra	Bokanjac	12 ⁹¹
	Cerodol ⁹²	1 ⁹³

⁹⁰ Sačuvane su matične knjige iz ovog razdoblja za sljedeća mjesta (danas dijelova Zadra): HR-AZDN-43, Inv. br. Rk 8, Diklo Glagoljska matica krštenih, 1645. - 1671.; HR-AZDN-43, Inv. br. Mk 12, Diklo, Glagoljska matica umrlih, 1646. - 1740.; HR-AZDN-43, Inv. br. Rk 14, Diklo, Glagoljska knjiga Stanje duša, 1658. - 1790.; HR-DAZD-378, Inv. br. Vk 1624, Bokanjac, Glagoljska matica vjenčanih, 1636. - 1829.; HR-AZDN-43, Inv. br. Mk 17, Dračevac Zadarski (Dračevac-Crno), Glagoljska matica umrlih, 1664. - 1739.

⁹¹ Ellena Rataicha da Bochagnazzo (1653.); Mathio Liach da Bocagnazo (1654.); Francisco Maranich da Bocagnaz (1654.); Mandalena r. q. Michiel Racich da Bocagnazo (1658.); Lucha Rassanich da Boccagnazzo (1659.); Mattio Sanadich da Bochagnazzo (1662.); Mattia figliola di Francesco Bobeta da Bocagnazo (1663.); Catarina (...) da Bocagnazzo (1663.); Fumia Rusichia da Boccagnazo (1664.); Tomaso Cavlovich da Boccagnazzo (1664.); Ellena r. q. Matio Mesnicha da Bocanazzo (1665.); Sime Lachurustichia da Bochanaza (1666.).

⁹² Nekadašnje naselje na cesti prema Ninu, nedaleko Bokanjca. Carlo F. BIANCHI, *Kršćanski Zadar*, II dio (prijevod na hrvatski jezik izvornika na talijanskom jeziku iz 1879.), Zadar, 2011., 359; *Cerodol (Cerodolo), selo smješteno uz put za Nin. Spomenuto je u spisima iz 1382., 1387., 1515. i 1570.*

⁹³ Carlo Valenti da Cerodol soldato sr capitn Martinozzi (1664.).

	Citadela ⁹⁴	1
	Diklo	4 ⁹⁵
	Dračevac zadarski (Malpaga) / Zdračevac	2 ⁹⁶
	Borgezan (Varošanin), ⁹⁷ Borgo	11 ⁹⁸
	Ukupno	31
Zadarsko područje	Bibinje	1 ⁹⁹
	Biograd (Zara Vecchia)	2 ¹⁰⁰
	Brbinj	4 ¹⁰¹
	Galevac (Školjić) ¹⁰²	1 ¹⁰³
	Goriza	1 ¹⁰⁴
	Grusi / Gruhe (dio Briševa)	11 ¹⁰⁵
	Iž (Eso, Esso)	2 ¹⁰⁶
	Kali	2 ¹⁰⁷

⁹⁴ Dio starog Zadra, područje bastiona Citadela.

⁹⁵ Marco Visich da Diclo (1653.); Zorzi figl da Francesco Vuchichievich da Diclo (1654.); Geronimo Matesich da Dichlo (1658.); (...) q. Matio Bosava da Dichlo (1661.).

⁹⁶ Gercha Sarlighina da Malpaga (1658.); Aniza moglie di Mattio Vodopijich da Malpaga (1663.).

⁹⁷ Ovo se može odnositi na bivše stanovnike starog Varoša izvan zidina, koji još uvijek imaju kuće ili još uvijek stanuju izvan Grada, ali i na stanovnike Varoša unutar zidina. Z. DUNDOVIĆ, *Bratovština zadarskih Varošana*, 18; T. RAUKAR, I. PETRICIOLI, F. ŠVELEC, Š. PERIČIĆ, *Zadar pod mletačkom upravom*, 282, 283; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, *Zadarska matica umrlih*, 91 – 138; G. FRANOV-ŽIVKOVIĆ, *Zadarska matica umrlih od 1617. do 1651. godine*, 65 – 107. Nakon što je 1566. godine srušeno zadarsko predgrađe Varoš, stanovnici su preseljeni u predio grada unutar zidina zvan Babe, južno od Citadele. Prije toga je Varoš bio izgrađen većinom drvenim kućama, a nakon doseljenja Varošana više je bilo izgrađenih kamenih kuća.

⁹⁸ Zuane Scibor Borgezan (1661.); Lucca da q. Bortolo caligier Borgezan (1661.); Capo Zorzi Vidasovich Borgesan (1663.); Zorzi Rebaz Borgezan (1663.); Zuanne Dusman Borgesan (1664.); Allesandro Fabrillo dal Dalfinato (alfier del Borgo) (1665.); Helena moglie di Vuco Sabaz Borgesan (1665.); Cattarina moglie di Andria Giuran Borghesan (1665.); Gierolimo Vasigli Borgesan (1666.); Mattio Bagiolič (Bajolić) Borgezan (1666.); Simon Bagiolič (Bajolić) Borghesan (1667.).

⁹⁹ Ellena r. q. Zuanne Marghitich da Bibigne (1658.).

¹⁰⁰ Nadal figliolo del sr Capn Bartolo Drascovich da Zara Vecchia (1660.); Margarita da Biogrado (1661.).

¹⁰¹ Lucia da Bribigno (1651.); Margarita di Barbigno serva del sr Piero Canova (1656.); Ellena da Barbigno serva del sr illl Piero Fanfogna (1662.); Lucia Vlahova de Berbigno (1663.).

¹⁰² Otočić ispred Preka na otoku Ugljanu. Samostan sv. Pavla Pustinjaka.

¹⁰³ Padre fra Simon Marchic guardian al Scoglietto (1664.).

¹⁰⁴ Margarita Luchina da Gorica (1664.).

¹⁰⁵ Elena moglie di Simon Bassich da Gruhe (1655.); Michel Mamessa da Gruhe (Mameša) (1655.); Margarita Smoglianova da Gruhe (1656.); Ursa Marelichia da Gruche (1659.); Zuanne Ladich da Gruche (1660.); Andrea Devich da Gruhe (1660.); Helena moglie di Gerolimo Charaga da Gruhe (1661.); Giago Radulovichia da Gruche (1661.); Andrea Campollo da Grue cavallier dell molto et ecco sigr general Contarini (1663.); Gierolimo Radulovich da Gruhe (1664.); Gregorio Mazola da Gruhe (1665.).

¹⁰⁶ Gerca (Jerka) da Eso pizzochara di S. Nicolo (1663.); Catarina Perichina da Esso (1666.).

¹⁰⁷ Lucia da Cale serva eccli sior illl sr. Pietro Calzina (1652.); Catta figla di Zuanne Novoselich da Cale (1655.).

Karin (Carin, Carini)	1 ¹⁰⁸
Kožinoselo / Kožino	1 ¹⁰⁹
Kožlovac / Kožulovo polje	1 ¹¹⁰
Krnpote (Medviđa)	1 ¹¹¹
Kukljica	2 ¹¹²
Luka na Dugom otoku (Lucha di Valle / Lucha di Valle san Stephano)	3 ¹¹³
Lukoran	3 ¹¹⁴
Ljubač (Gliuba)	6 ¹¹⁵
Nona / Nin	17 ¹¹⁶
Novigrad	3 ¹¹⁷
Olib (Ulbo)	1 ¹¹⁸
Pag	5 ¹¹⁹
Pašman	3 ¹²⁰

¹⁰⁸ Polonia fig M. Bernardo da Carini (1656.); Carino može značiti i osobno muško ime.

¹⁰⁹ Giago Biciza Da Cosinoselo (1665.).

¹¹⁰ Nicolo Bulich da Cosulovo Pogle Morlacho (1667.).

¹¹¹ Marin Bolich da Carnpote murlacco (1652.).

¹¹² Cattarina moglie di Michiel Bravarich da Cuchglizza (1659.); Mandalena Saicichia da Cuchlizza (1663.).

¹¹³ Pietro (...) della Valle di San Steffano (1660.); Clara Sinceva della Valle di S. Stefano (1663.); Elena Dara(...) Valle di San Stefano piccochara di sta Maria (1667.).

¹¹⁴ Cattarina Dunicichia da Lucoran pizzochara di S. Catta (1663.); Anastasia Giliachevichia da Lucorano serva della dottore Zappich (1663.); Luca da Lucoran (1664.).

¹¹⁵ Clara Cosaricha da Gliuba (1657.); Zorzi Callich da Gliuba (1661.); Anizza Antinovichia da Gliuba (1661.); Capn Vuco Plastinovich da Gliuba (1663.); Martin Caglich da Gliuba soldato nella compagnia di capn Cruta (1663.); Zorzi figlio naturio del q. M. Piero de Gliuba (1663.).

¹¹⁶ Gasparo Josicich da Nona (1653.); Sigr Simon della Nona (1653.); Rdo Pre Augustin Mirchovich, primicerio et vicario di Nona, pokopan 20. 5. 1654. u Sv. Dominiku; Margareta Gergichia da Nona (1655.); Orsola Zarichia di Nona (1655.); Lucia Vucichia da Nona (1655.); Rdo pre Zorzi Stich arciprete di Nona (1656.); Lucretia figl di q M. Zamaria Nona (1657.); Margareta Falenovichia da Nona (1657.); Catarina Zubricha da Nona (1657.); Vido figliolo di Piero Fabianovich da Nona (1659.); Martin Bozich da Nona (1659.); Gieronima da (...) da Nona (1662.); Giacomina r. q. Zuanne Sorzeti da Nonna (1665.); Gasparo Rozich da Nona (1665.); Ellena Basichia da Nona (1665.); Giago di Nona (1666.).

¹¹⁷ Cattarina (...) da Novegradi (1659.); Maria Salentichia da Novegradi (1660.); Martina Bazdarich da Novegrado (1665.). Ovdje nije uvrštena jedna osoba (nije upisano ime) iz Bergama koja je u trenutku smrti imala prebivalište u Novigradu, a pokopana je u Zadru u crkvi sv. Mihovila.

¹¹⁸ Mandalena da Ulbo (1663.).

¹¹⁹ Mandallena da Pago (1652.); Siora Antonina da Cavalieri da Pago; Zuanna figl di g. Capo Banchio da Pago (1657.); Margarita Paladinovichia da Pago moglie di Mo Marzio Rezzo di Ancona (1660.); Catta da Pago (1661.).

¹²⁰ Orsa da Paman moglie di M. Antonio (1652.); Margarita (...) da Paman (1654.); Catterina da Paman servo de Rdo D(on) Dominico Cossovich (1654.).

Poljica / Poljičanin ¹²¹	5 ¹²²
Posedaria / Posedarje	2 ¹²³
Privlaka (Brevil' Aqua)	2 ¹²⁴
Rava	7 ¹²⁵
Sali	1 ¹²⁶
Savar	2 ¹²⁷
Silba (Selve)	1 ¹²⁸
Sukošan (S. Casian; Sucozan)	3 ¹²⁹
Sv. Filip i Jakov (S. Filippo et Giacomo)	1 ¹³⁰
Thon (Tkon)	4 ¹³¹
Turanj / Turanjka / Torretta / Toreto	1 ¹³²
Ugljan, Uglian	5 ¹³³
Veli Rat (Ponta Bianca)	3 ¹³⁴
Vir (Pontadura)	1 ¹³⁵
Vrana (Laurana, Vrana)	2 ¹³⁶
Zaton	1 ¹³⁷
Zemunik	2 ¹³⁸

¹²¹ Po prezimenima se ne može odrediti je li se neki od upisa odnose i na Poljicu kod Splita.

¹²² Nicolletta Poglizana (1654.); Giacomo Bulich da Polizza (1656.); Cattarina figl di Nocolo Poglizzanin (1657.); Mo Gercho da Poglizza (1660.); Cattarina figliolo da Martin Filipovich da Poglizza (1664.).

¹²³ Sor Cecillia Posedaria abadessa a Sta Marcella (1664.); Capo Zorzi Posedaria (1666.).

¹²⁴ Mandalena moglie di Mattio Marelich da Privlacha (1655.); Rdo d(on) Zuanni Cazlich da Breuilaqua (1662.).

¹²⁵ Caterina Stipanichia da Rava (1656.); Lucia Sattalovichia da Rava (1658.); Nicolo Chrichin (Hrihin) da Rava (1658.); Ellenna figliola di Martin Sumgna da Rava (1662.); Cattarina Bogiancha da Rava (1663.); Anastasia Hraglichia da Rava (1665.); Catarina Hreglina da Rava (1665.).

¹²⁶ Gasparo Faina da Sale soldato del sior capn Sortorio Martinozzi capinio di Papalini (1665.).

¹²⁷ Lucia (...) da Savro (1658.); Cattarina Sarunichia da Sauro (1658.).

¹²⁸ Paron Simon Venture da Selve (1667.).

¹²⁹ Lucia Baionova da Sucozan (1653.); Antonio Stojcho da Casian (1655.); Margarita Bochanichia di San Cassan (1665.).

¹³⁰ Michel Cusmin de San Filippo et Giacomo (1656.).

¹³¹ Pater Zorzi Angelich da Thon (1657.); Mandalena Percovichia da Tcon (1657.); Cattarina Paropatichia da Tchon (1662.); Margarita (...) da Tchon (1666.).

¹³² Gregorio Givich detto Toreto (1657.).

¹³³ Madalena r. q. Simon Herof da Uglian (1657.); Gregorio Mahadich da Uglian (1657.); Margareta Tarocina da Uglian (1658.); Pr. d(on) Zorzi Zaccarich da Uglian (1662.); Piero figl di Zuanne Buchich da Uglian (1667.).

¹³⁴ Aniza da Ponte Bianche (1656.); Mandalina da Ponte Bianche gia serva da sigr Fanfogna (1652.); Cattarina piccochiara (S. Katarina) da Ponte Bianche (1656.).

¹³⁵ Giagia (Jaga) Colletticha da Pontadura (1663.).

¹³⁶ Mmo Zuanne da Vrana (1659.); madona Isabetta r. q. Mro Zuanni della Vrana (1659.).

¹³⁷ Dobra Cossirovich da Zaglava pizzoccara (S. Maria) (1652.);

¹³⁸ Zuane Carelich da Zemunico (1657.); Giagoda (Jagoda) moglie di q. Lazaro Chechieranin da Zemunico (1663.).

	Žman, Zman (Sman)	6 ¹³⁹
	Ukupno	120
Mletačka Dalmacija, Istra, Slovenija i Dubrovnik	Bosiljina ¹⁴⁰ (Bosiglina)	1
	Brač /Brazza/	5
	Brist, Bristo – Makarska	1
	Castel ¹⁴¹	1
	Dubrovnik (Raguisis) / Ragusea	2
	Hvar (Lesina)	2
	Imocha	1
	Ivoševac	1
	Jelsa	1
	Koper (Kapodistria, Capo di Istria)	2
	Korčula (Corzula, Corcola, Chorzola, Chorso)	1
	Krk (Veglia), Veglisan	2
	Makarska (Macharscha), Makaran	1
	Marina	1
	Murter/Morter/ Morterin	5
	Neretva / Nerentva	2
	Omiš (Almissa)	1
	Petrovo polje	1
	Piran / Piranese, Slovenija	3
	Poljica	1
	Poreč (Parenzza)	1
	Postire della Brazza	1
	Primorje	4
	Primošten, Primorschine	1
	Rab (Arbe)	4
	Rovinj / Rovignese	2
	Sebenico, Šibenik, Sebenzan, Sibenich	17
	Segnia (Senj)	5
Slano, Eslano	1	
Spalato / Spalatino, Split, Spalatro, <i>teritorio di Spalato</i>	9	
Supetar / Supetrac	1	
Trogir / Trau / Castelli di Tarau	6	
Vis (Lissa)	1	

¹³⁹ Antonio (...) da Sman (1655.); Margareta da Sman serva di Zorzi Bello (1656.); Mandalena da Sman (1656.); Clara Brunceva da Sman (1657.); Catterina Belajaeva da Sman picochara di san Dimitri (1658.); Stana Chusetina da Sman piccohara di San Nicolo (1658.).

¹⁴⁰ Tonči BURIĆ, Srednjovjekovna Bosiljina (topografsko-arheološka skica), *Starohrvatska prosvjeta*, vol. III, br. 36, Split, 2009., 283 – 291. Područje između Trogira i Šibenika

¹⁴¹ Nije naznačeno o kojem je Kastelu riječ.

	Vodice / Vodičanin	4
	Zvirje ¹⁴²	1
	Ukupno	93
Venecija i Apeninski poluotok, Sicilija	Anchonitano; Ancona / Ankona	9
	Bassano (del Grappa), Vicenza, Veneto	1
	Begniona / Bergogno, Provincija Reggio Emilia, Italija	1
	Bergamo / Bergamisco / Bargamasco (Lombardija), Bergozian	8
	Bologna / Bolognez (Emilia-Romagna)	5
	Brescia (<i>Bressa, Brescia</i>), Lombardija, Sjeverna Italija	3
	Buran(o), Venecija	4
	Castelo di S. Piero	1
	Cesena, pokrajina Forli-Cesena, Emilia-Romagna	1
	Cividal(e), Cividale del Friuli, Udine	3
	Belluno, Veneto (Cividal de Bellun)	1
	Crenna, Varese, Lombardija	1
	Este, pokrajina Padova, regija Veneto	1
	Facioza	1
	Feltre, pokrajina Belluno, Veneto	1
	Fermo, Marche	1
	Ferrarra / Ferraresse	4
	Fiorenza, Firenze (Firenca), Fiorentino	11
	Foligno / Foglignia, pokrajina Perugia, Umbrija	3
	Frizzi, Vicenza, Veneto	1
	Friuli, regija	2
	<i>Genoa</i> / Genova	1
	Lendenara, pokrajina Rovigo, regija Veneto	3
	Lodi, Lombardija	1
	Mantova / Mantua	3
	Marke / Marche	1
	Mestre, Venecija	1
	Milanese; Milano / Milan	2
	Modena / Modina	2
	Monte di San Giovanni	1
	Monte di San Pietro	1
	Napolitano / Napoli	4

¹⁴² Uvala Zvirje na otoku Braču.

	Padova; Padua; Paduano	10
	Palma nova	1
	Parma / Parmezan	3
	Pedemonte, regija Vicenza, Veneto	2
	Peruga, Perugino, Peruzino	1
	Pesaro	1
	Porto Gruer, Portoguardo, Veneto	1
	Portolina, Portofino, Liguria, Đenova	1
	Roma, Rim / Romano	4
	Schio, Vicenza	1
	Senegalia, grad u provinciji Ancona, regija Marche, Sinigalia	1
	Torino, Toresco	1
	Trento / Trento da Porto Fermo	2
	Treviso / Trevisano	4
	Offida, Marche	1
	Urbino (Orbin)	2
	Venecija, Venecian; Venecia, Venetio	32
	Viterbo, regija Lazio, Italija	1
	Verona	10
	Vicenza	8
	Ukupno	170
Mletačka Albanija i Mletački posjedi na Levantu	Albanija / Albaneze ¹⁴³	10
	Antivari (Bar)	6
	Budva	1
	Candia (Chandia, Canea), grad na Kreti, Grčka	2
	Cataro, Chataro – Kotor, Cattaro	4
	Krf (Corfu)	2
	<i>Levante</i> / Levant	1
	Paštrović	4
	Perast	2
	Risan / Risano	4
	Zante (Zakintos), otok u Grčkoj	3
	Ukupno	39
Osmanski teritorij	Bosna, ¹⁴⁴ Bosnese	1
	Cipar / Cipro	1
	Drač / Dracian	1
	Grčka, Grk, Greco	1

¹⁴³ Mletačka Albanija obuhvaćala je područje Boke kotorske.

¹⁴⁴ Naziv Bosna se kod nekih obitelji ukorijenio kao prezime, oni nisu uvršteni u ovaj popis. Uzeti su samo upisi gdje piše de Bosna.

	Lika (Lica) tadašnji Lički sandžak	1
	Macedonia / Makedonija	1
	Morea, Moreja, Peloponez (Grčka)	2
	Sam, Samo, Samos, Grčka	1
	Solun, Salonichi	1
	Skadar, Scutari, Albanija, Scutarini	2
	Ulcinj (Dulcigno, Dolcigno)	2
	Ukupno	14
Ostalo	Clamburg ¹⁴⁵	1
	Corssi(c)a	1
	Česminac ¹⁴⁶	1
	Fiamengo (Flamanac)	2
	Gradisca	1
	Karlovac (Carlstat)	1
	Ljubljana (Gliubliana, Lubliana)	2
	Miltenberg, Bavarska, Njemačka	1
	Rijeka (Fiume)	2
	Savoia (u ono vrijeme zasebno vojvodstvo), sada Francuska	1
	Schamburg ¹⁴⁷ de Germania	1
	Schrrandorf, Schwandorf, Bavarska, Njemačka	1
	Španjolac, <i>Spagnolo</i>	1
	Tedesco, Todesco (Nijemac), Alemagna, Alleman, Germania	4
	Tirol	1
	Ungaria / Ongaria	1
	Verde(n), Donja Saska, Njemačka	1
	Ukupno	23
Ukupno		490

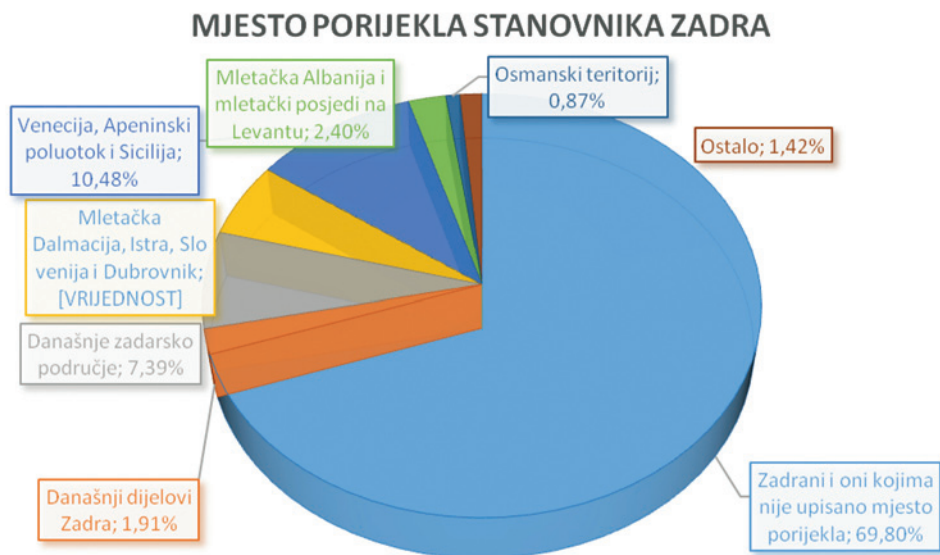
¹⁴⁵ Moguće grad Klam u Austriji.

¹⁴⁶ Moguće područje oko rijeke Česme oko Čazme i Bjelovara. *Andrea da Cesminaz soldato nella comp(ani)a di capo Mario Mihovilich* (1661.).

¹⁴⁷ Vjerojatno je riječ o Schaumburgu, Donja Saska, Njemačka.

GRAFIKON 4. Mjesto podrijetla stanovnika Zadra (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)

ZAKLJUČAK

U članku je obrađena matica umrlih Zadar od 1651. do 1667. godine. Matica nam pokazuje podatke o životu, smrti i općenito stanovništvu Zadra za vrijeme Kandijskog rata. U radu je prikazana struktura zadarskog stanovništva sredinom 17. stoljeća kroz analizu pojedinih staleških i profesionalnih grupacija. U maticu su upisane 1623 umrle osobe od čega izdvajam 340 osoba i pripadnika njihovih obitelji iz različitih obrtničkih, pomorskih i uslužnih zanimanja, 205 pripadnika vojnih postrojbi i članova njihovih obitelji, 35 pripadnika civilnih vlasti, javnih službenika i članova njihovih obitelji te 101 svećenika, zatim redovnice i članove njihovih obitelji. Za 944 umrle osobe nije navedeno u koju profesionalnu grupaciju spadaju. Umrli su se pokapali u 23 zadarske crkve i kapele. U ovom razdoblju najveći broj stanovnika Zadra sačinjavaju Zadrani ili osobe bez upisanog porijekla, ukupno 1133 osobe ili 69,81 %.

Od osoba koje imaju upisano mjesto porijekla, najviše je onih s područja Venecije, Apeninskog poluotoka i Sicilije, od kojih većina dolazi u Zadar obavljati razne civilne i vojne poslove, i to pripadnici vojnih posada, obrtnici i svećenici. Nešto manje upisano je osoba sa zadarskog područja, dok su umrli

s područja Mletačke Dalmacija i Dubrovnika uglavnom bili pripadnici vojnih posada ili obrtnika, slično kao i osobe koje dolaze s područja Mletačke Albanije i mletačkih posjeda na Levantu. Za razliku od ranijih zadarskih matičnih knjiga umrlih, u ovoj matici ima jako malo osoba iz današnjih dijelova Zadra (Bokanjac, Diklo, Zadarski Dračevac, ostatci zadarskog Varoša), što bi moglo ukazivati na to da su se stanovnici vraćali u svoja mjesta i da su tamo pokapani. O tome svjedoče i sačuvane glagoljske matične knjige tih mjesta. Najmanje osoba dolazi s područja današnje Njemačke, Austrije, Tirola, Francuske (Korzika), Ugarske, Španjolske, Flandrije, Bosne, i to uglavnom kao pripadnici vojske ili obrtnici, te s osmanskog područja.

PRILOG 1. Popisi prezimena umrlih građana Zadra te onih bez mjesta porijekla. (Izvor: HR-AZDN, III, Zadar, Matična knjiga umrlih 1651. – 1667.)¹⁴⁸

Alberti; Alegrisi; Alibanovich; Amadia; Amedi; Arighi; Arilli; Armagni; Armandi; Armani; Avanzzi; Azalin/Azzalin; Bacchota (Bakota); Bachiula/Bachula (Bakula); Bacho; Bacich (Bačić, Bakić); Bagioli; Bagiolich (Bajolić); Banchia; Banchich (Bančić); Banich (Banić); Banovich (Banović); Barbari/Barbaro; Barbusa (Barbuša); Bardalich (Bardalić); Bardi; Bardocovich (Bardoković); Baresich (Barešić); Barnich (Brnić, Barnić) detto Cacamis; Barschich (Baršić); Bartolazzi/Bortolazzi; Bataglia (Batalja); Batchovich/Batcovich (Batković); Batorichia (Batorić); Batusin (Batušin); Bazdarich (Baždarić); Beatini; Beglier; Begna; Belavita; Belich (Belić); Belli; Bellova; Bencich (Benčić); Benvenuti; Beretin; Bergamini; Bernardi; Bernich; Berschich (Beršić); Bertanichia; Bertinis; Betti; Bevilaccua; Bianchi; Blasan/Blazan; Bochanichia (Bokanića); Bogavcich; Bogdasicha (Bogdašić); Bogliacich (Boljačić); Boglietich detto Furletta (Boljetić zvani Furleta); Boldini; Bona; Bonaldi; Bonhomini/Buonhuomini; Boniceli/Bonicelli; Bontrimola; Bordoli/Bordolo; Borelli; Borglich; Borgna; Bornelli; Bosanich; Bosnese; Bosrina; Botussich; Braich; Braichievich; Bravarich; Bravo; Braznovich; Breriani; Bretanicho; Brigocichia (Brigočić); Brusighin; Bubich; Bubnanich; Bubnanovich; Bucerich (Bučerić); Budancha (Budanka); Budanich; Budanovich; Budia; Budineo; Bujcevich; Bulchova; Bulich; Bunich alias Basissa (Bunić zvani Bariša); Buranel/Buranella; Burati; Burgarei; Busalti; Busodich; Buturich; Butusin; Cabrilov detto Gambanetta; Calcina; Caleb; Calebich (Kalebić); Califi; Calugierovich (Kaluderović); Canallarri; Cantunarich (Kantunarić); Capello/Cappello; Caraman; Cariani, Cariari; Carich; Caricich; Cariglicha (Kariljića); Carinich; Carinovich (Karinović); Carletta; Carlova; Carlovichia; Carniza/Cernizza (Crnica); ; Carvarich (Crvarić, Čarvarić); Carvechia; Casanova; Cassio; Castillanovich; Catacicha (Katačića); Catalan/Catalani; Cattich; Cauroloti; Cavalelli; Cavaleti; Cavalieri; Cazlich (Kazlić); Cedulini; Celeni; Cellini; Cenani; Cerveglia (Crvelja); Chaglinichia (Kaljinića); Charagina; Cheludich (Čeludić); Chersava (Keršava, Kršava); Chersulova (Keršulova, Kršulova); Chersulovich; Chezzich; Chiful; Chiglo; Chlabazinicha (Klabazinića); Choglievaz (Holjevac); Chrechich/Chrechich (Krekić, Krečić); Chreglia (Hrelja); Chuchich (Kukić, Kučić); Chuchin (Kukin, Ćućin); Chusetina (Kužetina); Cicina; Ciconi; Ciogni; Cipicho; Cittapari; Civaletti; Colan; Colcari; Collanichia (Kolanića); Collebach (Kolebić); Collega (Kolega); Colleti; Conolali; Cornacian; Corona; Corponese; Cortinovi; Coschich (Koščić); Cosinoga; Cosschichia (Koščica); Costandachi; Covaccich/Covacich/Covazzich (Kovačić); Craglich (Kraljić); Crayna (Krajina); Crivosia/Crivossia; Cruta/Crutta; Cuchich (Kukić, Kučić); Cuchina (Ćućina, Kukina, Kučina); Cucio; Cucrova (Cukrov); Cugniachovicha (Kunjakovića); Cupizza (Kupica; Ćupica); Curcup (Kurčup);

¹⁴⁸ Među ovim osobama kojima nije upisano prebivalište ima dosta vojnika, odnosno upisana je posada u kojoj je osoba služila.

Curtinovi; Curzug; Cusuburi; Da Posedaria; Dandolo/Dondolo; Darte; Date?; De Dominis; De Martinis; Deç; Degieni; Delbiancovich; Delimarchovich; Detricha/Detrici/Detrico; Di Rossi; Dichlich (Diklić); Difnich; Dismanich; Domianicha; Dragich; Dragocich; Drascovich/Draxchovich (Drašković); Drazievich; Duganovichia; Dusmanovich; Emanuelli; Fabis; Fardaglizza (Fardaljica); Fanfogna; Fantova; Fatovichia; Fatris; Fazari; Fera/Ferra; Ferari/Ferrari; Ferlin; Feruli/Ferulli; Fiorini; Florio; Folador detto Paduan; Forechi; Forenci/Forenzi; Foresti; Fortezza; Foscarini; Foza/Fozza; Franceschi; Francovich; Franzoi; Frodovich; Fulghosi/Fulgosi; Furcanova; Furmaevich; Gabeloti; Gagni; Gaieni; Galiazzo; Galin; Galo; Gambara; Garborich; Gargettina (Grgetina); Garibelli; Gastaldini; Gastaldova; Gazzini; Gellich (Jelić); Gencini; Generalich; Gergezza/Gherghezza (Grgeša); Giacometti; Giacovich (Jaković); Giadrich (Jadrić); Giadrolovich (Jadrolović); Giagilico; Giauda; Gigni; Gini; Giogni; Giordani; Giucovich (Juković); Giura; Giuradinich (Juradinić); Giuran (Juran); Giuras (Juras); Giuretina (Juretina); Giuricichia (Juričića); Giuro (Juro); Givchovicha (Ivković); Gliezzava; Gliubaccich/(Ljubačić); Gliubavac (Ljubavac); Gliubavich (Ljubavić); Gliubicich (Ljubičić); Gluban (Ljuban); Glubich (Ljubić); Glucevich; Gnola; Grandanova; Grarnieri; Grifon/Grifoni; Grimaldi; Grimana; Grimani; Grisigono/Grisogono; Grisigono alias Burich; Grisigono de Bartollazzi; Grubacich; Grubisich; Gruicina (Gruičina); Guargur; Guerini; Gugnich (Gunjić); Guiszarò; Gurichevich (Juričević); Guroi; Gustonich; Hanzza; Hargha (Harga, Hrga); Harvatinich; Hazinovich; Hinzilman; Hmeglina (Hmeljina); Hromchevicha; Jelencichia (Jelenčića); Krilla; Lalich; Lantana; Lascharini; Lascia; Lavorcha (Lavorka); Lelsich; Leoni; Ligniceo; Lisheva; Lizzatti; Loccatelli/Lochateli; Lomazzi; Longa; Lopardi; Loredan; Loredan detto Alanzin; Loredana; Lorini; Lotti; Lucacevich/Luchacevich (Lukačević); Luchesse; Lucich (Lucić, Lučić, Lukić); Luscana; Luschizza (Luščica); Luxa (Lukša); Luxichia (Lukšić); Maccarette; Macharachi; Macingin; Macolenis; Mafei/Maffei; Maletich; Mancus; Mancusef (Makušev); Mandevio; Mani; Manoli; Manzini; Marat; Marazoli; Marchich (Marčić, Markić); Marcina (Marčina); Marcovich; Marelich; Marella; Margitich; Marichia (Marić); Maricich (Maričić); Marillich; Marini; Marinich; Marinovich; Marizzichia (Marizića, Maričića); Maroichia; Marola; Martini; Martinis; Marusa; Marvicich; Marzina; Matagus; Matanina; Matassovich; Mazaleta; Mazarachi/Mazzarachi; Mazzanin; Mazzaran; Mazzaserte; Medacovich (Medaković); Medich (Medić); Medici; Melich; Menga; Mesodilich/ Messodilich; Mespodilich; Mestrich; Metilich; Micheglia (Mihelj); Michelin; Michelis; Michieglina (Miheljina); Michieli; Michovich (Mihović); Miglcovich (Miljković); Miglianovich (Miljanović); Mihanovich; Miheglia (Mihelja); Mila; Milanovich; Milcovich; Milich/Millich; Milidio; Milla/Millo; Millosova; Mistacelli; Mitrovich; Monbelo; Mondì; Moralli; Morea; Moreni; Moresini; Moresti; Moretti; Mori; Morich; Moro; Morondi/Morondo; Moronzi; Mossora; Mostachini; Mozanich; Mulio; Murari; Mustachi; Mustachielli; Mustachini; Mutio; Muzio; Nadal/Nadali; Nani; Nasei; Nasi/Nassi; Nazaro; Negodich; Nezoni; Nicodimi; Nizoni; Nose; Novach detto Chiaparon (Čaparon); Novacov; Oliveri;

Omarich (Omarić); Omasich (Omašić); Orlandi/Orlando; Orlandini; Oseladori; Osilladovich; Ossipovichia; Pacifico; Padeniona; Paduan; Paichovichia (Pajkovića); Panizzoni; Panzini; Papina; Paprignaco (Paprinjak); Pasini; Pavich; Pece; Pedamonti detto Gienna; Pedomante; Penegini; Perchovich (Perković); Perichevicha (Peričevića); Perugini; Perusina; Peruzza; Petricia (Petrića); Petrovich; Pettenao; Piasetin; Piccicha; Picico; Picioli; Picioni; Picolo; Pigliuch (Piljuh); Pillineo; Pizzoli; Plastinovich; Polacho; Polani; Polini; Polus; Pontamica; Posedaria; Preteoli; Pronzoni; Pticina/ Ptizzina (Ptičina); Pticinova; Puchova; Pugina; Pupic/Pupich; Racheqlicie deto Scutarini; Rachic (Račić); Racich (Račić, Rakić); Radetich; Radinov; Rado; Radul; Radulca (Radulka); Radulova; Radulovich; Raglievich (Raljević); Rantonichia (Rantonića); Rasanovich; Rasdrilich; Ravinich; Raznevich; Rebaz (Rebac); Regina; Remondi; Renesi/Renessi; Rezzi; Ricali; Rigovich; Rimondi; Rodoteo; Rolevich; Rolovich; Romadeli; Romeno; Rosa; Rosini; Rossi; Rozza; Rudan; Rupinova; Rusicha (Ružića); Rusini; Sabbac; Sachi; Salamun; Salamunich; Salineri; Sandoli; Santalori; Sardelina; Sarich (Šarić); Sartori; Savini; Scagliar (Škaljar); Scarpi; Scarpulina (Škarpulina); Schargliel (Škarljev, Škrljev); Schibor (Šćibor); Schimon (Šimon); Schiuvo; Schivi; Schrizza; Scornello; Scura; Scutari; Segota/ Segotta (Šegota); Segotich; Semsich; Sentari; Sesnich; Sestan (Šestan); Sestich (Šestić); Siglitico; Silla; Silovich; Simega; Simatecolo; Sinbrainovich; Sirrocho; Smiglianovich (Smiljanović); Smoglian (Smoljan); Smoglianova (Smoljanova); Smoglianovich (Smoljanović); Smoglie (Smolje); Sope/Soppe; Sorichia (Sorića); Spanpati; Spendich; Spinelli; Spingaroli; Squargl (Škvarlj); Srabandina; Stafe/Staffe; Stafilich; Stanisich; Starchi; Stipacina detto Bondilova; Stirich (Strič, Strik); Stocci/Stocco/Stocho/Stoco; Storich (Štorić); Stornello; Stravachic (Stravačić); Strocichieva (Strošičeva); Strozza; Sturchi; Succulli; Sudichia; Suma; Suminanovich; Supercho (Šuperko); Suriman; Susana; Tabaldi; Tagliadurich (Taljadurić); Tancelingher; Tarconovich; Tarpavich; Tasinich; Tavelli; Teletina/Telletina; Teletinova; Tercanovich; Tirulli; Tollich; Tomadelli; Tomasich; Tomazzi; Tonini; Toretaova; Toricha; Torti; Tosi; Trapileo; Tresso; Triffoni/Trifoni; Tristarozza; Troic; Tuarchochicha (Tvarkočića); Tudinovich; Turcinovich; Turesti; Turicha; Tutofich; Ustraich; Vacis; Valinet; Vanicha; Vanidali; Varicich; Varidali; Varinali; Vaticiceva; Vatis; Vendramini; Veneri; Venghi; Ventura; Venturoni; Vicensi; Vicerlovich; Vichenovich (Vičenović); Vidasovich; Viducich (Vidučić); Vignier; Vitanovich/Vittanovich; Vlacica (Vlačica); Vodiza; Vodopia; Volentina; Vuchlich (Vuklić); Vumiglienovich (Vumiljenović, Umiljenović); Zacharich (Zakarić, Zaharić); Zampadi/Zampandi; Zampagna; Zanpani; Zapich/Zappich; Zarkin; Zcuchro (Cukro); Zenovich; Zarkin; Zettra; Zeza; Zimzelen; Zubcich (Zubčić); Zubich; Zubovich; Zucrova (Cukrova); Zuintanella; Zupanovich; Zupina.

IZVORI I LITERATURA

IZVORI:

- Hrvatska – Arhiv Zadarske nadbiskupije (HR-AZDN-43), Zbirka matičnih knjiga i parica matičnih knjiga Zadarske nadbiskupije
- Hrvatska – Državni arhiv u Zadru (HR-DAZD-1), Fond Generalni providuri za Dalmaciju i Albaniju
- HR-DAZD-2, Fond Mletački dragoman
- HR-DAZD-20, Općina/Komuna Zadar, Knez Zadra 1518. – 1797.
- HR-DAZD-378, Zbirka matičnih knjiga
- Hrvatska – Arhiv Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HR-Arhiv HAZU), sign. VIII.
- Župa Novigrad, *Prijepis Knjige godova 17., 18. i 19. st.*

LITERATURA:

- ANZULović, Ivna, Udaja Uršule Vlatković za Šimu Kukića rečenoga Tikulina u Zadru 1681. (Prilog poznavanju života u Zadru i Novigradu krajem 17. i početkom 18. st.), *Zadarska smotra* 1-4, Zadar, 2024., 315 – 369.
- ANZULović, Ivna, Srednjovjekovna sela na bibinjskom području, *Bibinje*, Zbornik sa znanstvenog skupa, ur. Ante Bralić i Ante Gverić, Zadar, 2022., 148 – 215.
- BERLAM, Arduino, Le milizie dalmatiche della Serenissima, *Rivista dalmatica*, god. 16, fasc. 1, Zadar, 1935., 47 – 58.
- BIANCHI, Carlo F., *Zara Cristiana*, I, Zadar, 1877.
- BIANCHI, Carlo F., *Kršćanski Zadar*, II dio (prijevod na hrvatski jezik izvornika na talijanskom jeziku iz 1879.), Zadar, 2011.
- BURIĆ, Tonči, Srednjovjekovna Bosiljina (topografsko-arheološka skica), *Starohrvatska prosvjeta*, vol. III, br. 36, Split, 2009., 283 – 291.
- CVITANOVIĆ, Vladislav, Bratovštine grada Zadra, *Zadar Zbornik: geografija, ekonomija, saobraćaj, povijest, kultura*, ur. Jakša Ravlić, Zagreb, 1964., 457 – 470.
- ČOLAK, Nikola, Naše ribarstvo do pada Mletačke Republike, *Pomorski zbornik*, I i II, Zadar, 1962.
- ČORALIĆ, Lovorka, Mletačka kažnjenička galija Dolfino, njezin upravitelj Šibenčanin Dujam Franjo Zak Mišević i hrvatski galijoti /1774.-1778., *Povijesni prilozi*, 34, br. 48, Zagreb, 2015., 129 – 150.

- ČORALIĆ, Lovorka, Služba na galijama u XIV st. u Zadru, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, br. 36, Zadar, 1994., 247 – 260.
- DESNICA, Boško, *Istorija kotarskih uskoka*, sv. 1., Beograd, 1950.
- DOKOZA, Serdo, ANDREIS, Mladen, *Zadarsko plemstvo u srednjem vijeku*, Zadar, 2020.
- DUNDOVIĆ, Zdenko, *Bratovština zadarskih Varošana*, Zadar, 2020.
- DUNDOVIĆ, Zdenko, Bratovština kovača u Zadru i njezina matrikula iz 15. stoljeća, *Povijesni prilozi*, 38, 56, Zagreb, 2019., 229 – 160.
- DUNDOVIĆ, Zdenko, Florijevo sjemenište u Zadru – prilog poznavanju njegova otvorenja i djelovanja, *Croatica Christiana Periodica*, 86, Zagreb, 2020., 87–110.
- DUŠEVIĆ, Danko, *Ražanac*, Ražanac, 1995.
- FILIPI, Amos-Rube, Uskočki podvig kod Mulina na otoku Ugljanu. *Zadarska revija*, III, Zadar, 1954., br. 2, 142 – 153.
- FILIPI, Amos-Rube, Senjski uskoci i zadarsko otočje, *Pomorski zbornik*, knj. 2, Zadar, 1964., 579 – 632.
- FILIPI, Amos-Rube, Iz prošlosti kornatskog ribarstva, *Radovi centra JAZU u Zadru*, Zadar, 1976., vol. XXII-XXIII, 236 – 240.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Svakodnevni život na tursko-mletačkoj granici na području Zemunika u 17. st. na temelju dokumenata pisanih hrvatskom ćirilicom (bosanicom) i glagoljicom, *Zemunik u prostoru i vremenu*, ur. Josip Faričić, Zdenko Dundović, Zadar, 2016., 170 – 189.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Stanje na mletačko turskoj granici na području Vrane u 17. st. na temelju dokumenata pisanih hrvatskom ćirilicom (bosanicom) i glagoljicom, *Braća Vranjani i vransko područje tijekom povijesti*, Zadar, 2017., 411 – 438.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Načini evidentiranja podataka u glagoljskim matičnim knjigama pisanim do 1825. godine na zadarskom području, *Povijesni zbornik – godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe*, br. 4, God. III, Osijek, 2009., 79 – 124.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Župnici i ostali svećenici koji se spominju u maticama umrlih Župe Rođenja B. D. Marije u Pašmanu 1606. – 1825., u: *Glagoljske matice umrlih župe Rođenje blažene djevice Marije u Pašmanu 1606. – 1825.*, ur. Pavao Kero i Josip Faričić, Zadar, 2015., VII – XXXII.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Zadarska matica umrlih 1597. – 1617., *Radovi zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, br. 63, Zadar, 2021., 91 – 138.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, DUBOLNIĆ GLAVAN, Martina, NIMAC, Dragan, ČALETA, Joško, *Glagoljaško pučko crkveno pjevanje otoka Vrgade*, Zagreb, 2019.

- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Glagoljske matične knjige – primjer upisa u maticu umrlih – župe Sutomišćica i Kali, *Baščina*, glasilo Društva prijatelja glagoljice, Zagreb, br. 13, siječanj 2013., 80 – 83.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Povijesna demografija Novigrada na temelju matičnih knjiga i ostalih evidencija Ninske biskupije od 17. do sredine 19. stoljeća, *Zbornik radova sa znanstvenog skupa Novigrad nekad i sad*, Zadar, 2016., 414 – 443.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Zadarska matica umrlih od 1617. do 1651. godine, *Radovi zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 64., Zagreb – Zadar, 2022., 65 – 107.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Svakodnevni život u Bibinjama od 17. do poč. 19. stoljeća na temelju glagoljskih rukopisa, *Bibinje*, Zbornik sa znanstvenog skupa, ur. Ante Bralić i Ante Gverić, Zadar, 2022., 454 – 459.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, Sukošanske bratovštine od 17. do 19. stoljeća, *Sukošan - na dodiru Kotara i mora*, Zbornik sa znanstvenog skupa ur. Milorad Pavić i Mirisa Katić Piljušić, Zadar, 2023., 253 – 281.
- FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, BOBANOVIĆ, Mate, Stanovništvo Sukošana od 1608. do kraja 19. stoljeća, *Sukošan - na dodiru Kotara i mora*, Zbornik sa znanstvenog skupa ur. Milorad Pavić i Mirisa Katić Piljušić, Zadar, 2023., 283 – 303.
- GRANIĆ, Miroslav, MARTINOVIĆ, Denis, *Plemstvo kraljevine Dalmacije 1814.-1918.*, Zadar, 2018.
- JELIĆ, Roman, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI i početkom XVII stoljeća gledano kroz matice vjenčanih, *Starine*, Zagreb, 1959., 349 – 509.
- JELIĆ, Roman, *Stanovništvo Zadra 1608. godine*, Zadar, 1985.
- JELIĆ, Roman, *Zdravstvo u Zadru i njegovu području*, Zadar, 1978.
- JELIĆ, Roman, Zdravstvo na zadarskim otocima, *Zadarsko otočje*, ur. Valentin Uranija, Zadar, 1974., 579 – 619.
- JELIĆ, Roman, Od hospitala rektora Bazilija do oslobođenja Zadra (559 – 1944), *Stota obljetnica pokrajinske bolnice u Zadru 1887 – 1987*, Zadar, 1987., 11-30.
- KERO, Pavao, FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, KERO, Marija, *Glagoljske matice umrlih župe Rođenje blažene djevice Marije u Pašmanu 1606. – 1825.*, ur. Pavao Kero, Josip Faričić, Zadar, 2015.
- KERO, Pavao, *Popis glagoljskih kodeksa Zadarske nadbiskupije*, 2. izdanje, Zadar, 2015.
- KERO, Pavao, FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, KERO, Marija, *Dvije sukošanske matične knjige umrlih 1608. do 1759.*, *Monumenta glagolitica Archidioecesis Iadertianae*, 2018.

- KERO Pavao, FRANOV-ŽIVKOVIĆ, Grozdana, KERO, Marija, *Dvije sukošanske matice umrlih 1765. - 1826., Monumenta glagolitica Archidioecesis Iadertianae*, Zadar, 2018.
- KLAIĆ, Nada, PETRICIOLI, Ivo, *Zadar u srednjem vijeku*, Zadar, 1976.
- KLEN, Danilo, Galijoti i brodovi na vesla u našoj prošlosti, *Pomorski zbornik*, sv. 1, ur. Grga Novak, Vjekoslav Maštrović, Zagreb, 1962., 136 – 139.
- MADUNIĆ, Domagoj, Mjera grada: Zadarski popis stanovništva 1527. godine, *Povijesni prilozi*, 36, Zagreb, 2009., 23 – 62.
- MADUNIĆ, Domagoj, The Adriatic Naval Squadron (1645-1669): Defense of the Adriatic during the War for Crete, *Povijesni prilozi*, god. 32, br. 45, Zagreb, 2013., 199 – 235.
- MAŠTROVIĆ, Vjekoslav, *Posljednji gusari na Jadranskom moru*, 1983.
- MAYHEW, Tea, Mletački vojnik na istočnoj obali Jadrana za Kandijskog rata, *Spomenica prof. dr. sc. Josipa Adamčeka*, ur. Drago Roksanđić i Damir Agičić, Zagreb, 2009., 243 – 262.
- NANI MOCENIGO, Mario, *Storia della marina veneziana: da Lepanto alla caduta della Repubblica*, Roma, 1935.; reprint: Venezia, 1995.
- NOVAK-SAMBRAILO, Maja, Matrikula bratovštine sv. Jakova iz Galicije u Zadru, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, Zagreb, 1972., 5 – 31.
- NOVAK-SAMBRAILO, Maja, Plemići, građani i pučani u Zadru (XV-XVII st.), *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 19, Zadar, 1972., 167 – 186.
- NOVAK, Maja, Zadar glavni grad Mletačke Dalmacije i Albanije, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, 11-12, Zadar, 1965., 119 - 199.
- PERIČIĆ, Šime, Sukošan u borbi protiv Turaka, *Zadarska revija*, XIII, Zadar, 1965., br. 6, 583 – 592.
- PERINČIĆ, Tea, ORŠOLIĆ, Tado, Zemunik u mletačko-osmanlijskim ratovima i njegov vojnostrateški položaj u novom vijeku, *Zemunik u prostoru i vremenu*, ur. Josip Faričić, Zdenko Dundović, Zadar, 2016., 150 – 157
- PETRICIOLI, Ivo, *Škrinja sv. Šimuna u Zadru*, Zagreb, 1983.
- PETRICIOLI, Ivo, Lik Zadra u srednjem vijeku, *Grad Zadar, presjek kroz povijest*, ur. Grga Novak i Vjekoslav Maštrović, 143 – 186.
- RAUKAR, Tomislav, PETRICIOLI, Ivo, ŠVELEC, Franjo, PERIČIĆ, Šime, *Zadar pod mletačkom upravom*, Zadar, 1987.
- SABALICH, Giuseppe, *Curiosità storiche Zaratine*, Zadar, 1906.
- SABALICH, Giuseppe, *Huomeni d'arme di Dalmazia*, Zadar 1909.
- STAGLIČIĆ, Marija, ŠTOK, Sanja, Crkva i samostan sv. Marcele u Zadru, *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, vol. 36, br. 1., Split, 1996., 187 – 204.

- STANOJEVIĆ, Gligor, *Jugoslovenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI-XVIII vijeka*, Beograd, 1970.
- STANOJEVIĆ, Gligor, *Dalmatinske krajine u XVIII vijeku*, Zagreb 1987.
- STRGAČIĆ, Ante M., *Inventar fonda matičnih knjiga Državnog arhiva u Zadru*, Predgovor Inventarnoj knjizi.
- STRGAČIĆ, Ante M., Upadi osmanskih gusara u predjele zadarskih otoka, *Zadarska revija*, II, 1953., 4, 195 – 204.
- STRGAČIĆ, Ante M., Upadi osmanskih gusara u predjele zadarskih otoka (nastavak), *Zadarska revija*, god. III, 1954., br. 1, 44 – 53.
- TRALJIĆ, Seid, Trgovina Bosne i Hercegovine s lukama Dalmacije i Dubrovnika u XVII i XVIII stoljeću, *Pomorski zbornik*, I, Zagreb, 1962., 341 – 371.
- TRALJIĆ, Seid, Mletačko-tursko susjedstvo na zadarskoj krajini XVII. stoljeća, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. 4-5, Zagreb, 1959., 409 – 424.
- TRALJIĆ, Seid, Zadar i turska pozadina od XV. do potkraj XIX. stoljeća, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. 11-12, Zadar, 1965., 203 – 227.
- TRALJIĆ, Seid, Tursko-mletačke granice u Dalmaciji u XVI. i XVII. stoljeću, *Radovi Instituta JAZU u Zadru*, sv. 20, Zadar, 1973., 447 – 458.
- TRALJIĆ, Seid, Vrana i njezini gospodari u doba turske vladavine, *Povijest Vrane, Političko, kulturno i privredno značenje Vrane kroz stoljeća*, Zadar, 1971., 343 – 378.
- Skupnost arhivov Slovenije Vodniki I zvezek; Vodnik po matičnih knjigah za območje SR Slovenije*, Ljubljana, 1972.

Grozdana FRANOV-ŽIVKOVIĆ

THE ZADAR REGISTRY OF DEATHS 1651–1667

SUMMARY

The subject of the paper is the Zadar Registry of Deaths 1651–1667, covering the period of the Cretan War 1645–1669. The Zadar population has been analysed by researching individual class and professional groups (ecclesiastic officials, members of the Venetian military and civil administration, artisans, traders, soldiers, fishermen, sailors, land workers, et al.). The deceased were buried in 23 churches and chapels. The Registry has been arranged in the form of a list, containing general personal data on the deceased person – name and surname, marital status and the husband's name for women, name of the father for children. The occupation of the deceased would seldom be included; priesthood and nobility were especially marked. The deceased would be buried in 23 churches and chapels in Zadar.

In total, 1,623 deceased persons have been recorded in the Registry. There is no mention of the professional group the deceased belonged to in 944 cases. The Registry includes entries for 340 persons with various occupations related to the artisan, maritime and hospitality sectors, and members of their families; 205 members of military units or members of their families; 35 members of civil authorities, civil servants, and members of their families; as well as 101 priests, nuns, and members of their families. It has been concluded that people from Zadar or the ones whose origin has not been entered make the majority of the residents of Zadar, who have been included in this Registry of Deaths. The least number of persons included in this Registry originated from the Croatian hinterland (only three), whereas the majority of the recorded persons originated from other Venetian areas, as well as from the Zadar hinterland and archipelago. The majority thereof came to Zadar to assume various civil and military posts – as members of army crews, artisans or priests. Contrary to the earlier analysed Zadar registries of deaths, this Registry includes very few persons from the present parts of Zadar (Bokanjac, Diklo, Zadarski Dračevac, or the remains of the Zadar Varoš). The preserved local registries bear witness to the fact that as everyday life started returning to these settlements, so did consequently the residents too. Subsequently, they were buried there.

Keywords: registry of deaths; Zadar; Cretan War; population structure; burial sites; 17th century.

